

Commissie voor de
milieueffectrapportage

NRD-A1

Zoutwinning Haaksbergen Nouryon Salt

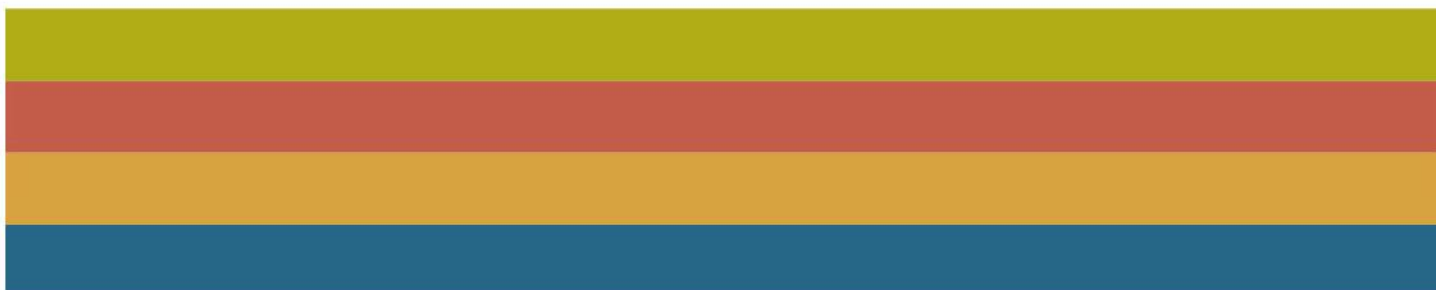
Advies over de reikwijdte en detailniveau van het milieueffectrapport

25 maart 2021 / projectnummer: 3527

35 JAAR

onafhankelijk en deskundig advies

1 Advies voor de inhoud van het MER

Nouryon Salt b.v. zoekt nieuwe locaties voor zoutwinning ten westnoordwesten van Haaksbergen rondom de kern Sint Isidorushoeve. Deze nieuwe winningen vallen binnen een bestaande winningsvergunning (concessie). Voor dit project zijn onder andere een (vernieuwd) winningsplan en een Omgevingsvergunning nodig. Voor de besluitvorming over deze vergunning wordt een MER opgesteld. Het MER zal mogelijk ook ten grondslag liggen aan de eventuele aanpassingen aan de bestemmingsplannen.¹ Het ministerie van Economische Zaken en Klimaat heeft de Commissie gevraagd te adviseren over de inhoud van het op te stellen MER.

Essentiële informatie voor het MER

De Commissie beschouwt de volgende punten als essentiële informatie in het MER. Dat wil zeggen dat voor het meewegen van het milieubelang in het besluit over de zoutwinning het MER in ieder geval onderstaande informatie moet bevatten:

- Een onderbouwing van de gekozen locatie Haaksbergen vanuit de ligging en eigenschappen van het zout, de winbaarheid en de milieueffecten.
- De geologische opbouw van het gebied waarin ook de nieuwste beschikbare informatie is verwerkt inclusief gegevens uit het grensgebied in Duitsland.
- De mogelijke bodemdalingen, bodemtrillingen, de integriteit van de zoutcavernes en alle milieueffecten die daarvan het gevolg zijn, de maatregelen om deze eventuele effecten te voorkomen en de monitoring daarvan zowel in de periode van winning, abandonering en nazorg.
- Inzicht in de onderzochte alternatieven en varianten binnen de locatie Haaksbergen.
- De gevolgen van het voornemen op landschap, cultuurhistorie en natuur (inclusief natuurgebieden zoals EHS en Natura-2000) en de maatregelen om deze gevolgen te verminderen.

Besluitvormers en insprekers lezen in de eerste plaats de samenvatting van het MER. Daarom verdient dit onderdeel bijzondere aandacht. De samenvatting moet als zelfstandig document leesbaar zijn en een goede afspiegeling zijn van de inhoud van het MER.

In de volgende hoofdstukken beschrijft de Commissie in meer detail welke informatie het MER moet bevatten. Ze bouwt in haar advies voort op Notitie Reikwijdte en Detailniveau (R&D) getiteld *Mededeling voornemen*. Ze herhaalt slechts punten die al in de notitie R&D aan de orde komen als dat voor een goed begrip van het advies nodig is of als ze voorstelt de aanpak op onderdelen aan te passen.

Aanleiding MER

Nouryon Salt b.v. zoekt nieuwe locaties voor zoutwinning ten westnoordwesten van Haaksbergen rondom de kern Sint Isidorushoeve. Deze nieuwe winningen zijn in een bestaande winningsvergunning (concessie) en verder zijn onder andere nodig een (vernieuwd) winningsplan en een Omgevingsvergunning. Voor de besluitvorming over deze vergunning wordt een MER opgesteld. Het MER

¹ De notitie R&D en dit advies gaan uit van een voornemen bestaande uit 12 winputten op de locatie Haaksbergen. Eventuele extra winputten op de locatie Haaksbergen vallen buiten de scope van dit advies. Het MER kan daardoor met de huidige voorgestelde opzet niet te grondslag liggen aan een besluit over extra winputten.

zal mogelijk ook ten grondslag liggen aan de eventuele aanpassingen aan de bestemmingsplannen. Voor het besluit hierover wordt een milieueffectrapport (MER) opgesteld. De zoutwinning is m.e.r.-beoordelingsplichtig (categorie D17.2). Nouryon heeft ervoor gekozen direct een MER op te stellen, zonder de m.e.r.-beoordeling af te wachten. Bevoegd gezag voor deze procedure is het Ministerie van Economische Zaken en Klimaat. Het ministerie van Economische Zaken en Klimaat heeft de Commissie gevraagd te adviseren over de inhoud van het op te stellen MER.

Rol van de Commissie

De Commissie is onafhankelijk, bij wet ingesteld en adviseert over de inhoud en de kwaliteit van het MER. Zij stelt voor ieder project een werkgroep samen van onafhankelijke deskundigen. Ze schrijft geen milieueffectrapporten, dat doet de initiatiefnemer. Het bevoegd gezag – in dit geval de minister van Economische zaken en Klimaat – besluit over de zoutwinning.

De samenstelling en de werkwijze van de werkgroep van de Commissie en verdere projectgegevens staan in bijlage 1 van dit advies. U vindt de projectstukken die bij het advies zijn gebruikt door nummer [3527](#) op www.commissiemer.nl in te vullen in het zoekvak.

2 Achtergrond en besluitvorming

2.1 Achtergrond, probleemstelling en doel

Nouryon zout b.v. wil binnen de bestaande winningsvergunning op de locatie Haaksbergen zout gaan winnen, zodat de verwerking van het zout in de bestaande inrichting in Hengelo gecontinueerd kan worden.

2.2 Beleidskader

In de NRD is geen overzicht van het relevante beleidskader opgenomen. Geef daarom in het MER aan welke wet- en regelgeving en welk beleid relevant is voor de zoutwinning en of het project/plan kan voldoen aan de randvoorwaarden die hieruit voortkomen. Ga daarbij in ieder geval in op Rijks-, provinciaal, en gemeentelijk beleid. Geef ook aandacht aan de gevolgen van de invoering van de nieuwe Omgevingswet per 1 Januari 2022 voor dit voornemen.

2.3 Te nemen besluit(en)

De procedure voor de milieueffectrapportage wordt doorlopen voor de omgevingsvergunning en mogelijk voor aanpassingen aan de bestemmingsplannen ter plaatse van de winning. Daarnaast zullen andere besluiten genomen worden voor de realisatie van het voornemen. Geef aan welke besluiten dit zijn, wie daarvoor het bevoegde gezag is en wat globaal de planning is.

3 Voorgenomen activiteit en alternatieven

3.1 Het voornemen

De activiteit betreft de aanleg en gebruik van de 12 zoutwinlocaties, de winningsputten, de ontwikkeling van de zoutcavernes, met het boren van 12 putten, de aanleg van de faciliteiten voor zoutproductie en de uitlogging van de cavernes in Haaksbergen rondom de kern Sint Isidorushoeve. Daarnaast de aanleg en gebruik van de buisleidingen en pompstation ten behoeve van transport van water en pekkel van en naar de zoutwinningslocaties.

3.2 Alternatieve locaties cavernes

Geef aan of en hoe het milieubelang een rol heeft gespeeld bij het laten afvallen van alternatieven op de andere locaties Beurse en Sluiterveld. Vul daarom tabel 3-1 aan voor alle drie de locaties met de milieuargumenten.

De Commissie adviseert om alternatieven en varianten te beschrijven en aan te geven hoe milieukundige effecten van deze alternatieven en varianten een rol hebben gespeeld bij het opstellen van het huidige winningsplan. Met alternatieven wordt bedoeld op de winningsgebieden Buurse, Sluiterveld en Haaksbergen en met varianten wordt bedoeld op aantal en locaties van winningsputten en de leidingtracés van het vigerende winningsplan Haaksbergen. Met milieukundige effecten wordt gedacht aan bodemdaling, seismiciteit, de aanleg van leidingen, lekrisco's en de gevolgen daarvan op woningen, infrastructuur, bodem, natuur, waterhuishouding en cultuurhistorische en archeologische waarden.

3.3 Algemeen

Werkwijze winningen

Geef een beschrijving van de boorwerkzaamheden en het gebruiksklaar maken van de verschillende winningsputten. Geef in een boorschema aan waar en wanneer de verschillende boringen zullen plaats vinden. Geef een beschrijving van het proces van zoutwinning door uitlogging. Ga ook in op:

- de wijze waarop de gewenste vorm van de cavernes wordt bereikt;
- tijdsplanning, de beheersing van de uiteindelijke vorm op de langere termijn;
- wat het "Good Salt Mining Practice" (GSMP) principe behelst en de doorwerking daarvan;
- type en hoeveelheid afdekvloeistof die in de caverne wordt aangebracht;
- REACHvoorwaarden+voetnoot verordening, die van toepassing zijn op de te gebruiken afdekvloeistof;
- de behandeling en het vervoer van het pekkelwater dat geproduceerd wordt.

Cavernes, integriteit en stabiliteit

De diepte, dikte en samenstelling van de zoutlagen (Zechstein zout) is variabel, evenals hun oplosbaarheid. Geef aan wat de geplande onderlinge posities van de cavernes in de Zechstein formatie zullen zijn (caverne grid) inclusief de uiteindelijke afmetingen van de cavernes na beëindiging van de activiteiten (diepte, hoogte en breedte) en de dimensies van de

tussenliggende pijlers. Geef aantal en posities van de winning locaties aan op kaart, net als de tracés van de verschillende transportleidingen en kabels.

De stabiliteit van de caverne kan negatief beïnvloed worden door de aanwezigheid van verschillende lagen met verschillende zouten of met andere mineralen die verschillende oplosingskarakteristieken hebben. Geef aan of verschillende lagen worden verwacht en hoe daarmee rekening gehouden wordt. Het zout kan onder invloed van druk en temperatuur gaan kruipen (halokinese). De caverne kan daardoor kleiner worden (convergeren). Dit kan tot bodemdaling leiden. Geef daarom aan hoe de integriteit tijdens de gebruiksfase bewaakt zal worden. Geef aan of en hoe de vorm van de cavernes kan veranderen in de tijd en wat hiervan de risico's zijn.

Het bovenstaande maakt duidelijk dat het belangrijk is om de stabiliteit en integriteit van cavernes te onderbouwen op basis van een goed beeld van de geologische structuur van de zoutvoorkomens en omgeving. Gebruik hiervoor kaarten en secties om een gedegen driedimensionaal beeld van de ondergrond te verkrijgen.

Bouw dit beeld op uit:

- een reconstructie van de ondergrond op basis van de boorkernen uit de te boren exploratieput(ten) en de beschikbare seismische gegevens;
- geologische, geomechanische en thermodynamische criteria van de diepe ondergrond, met daarin een analyse van de locaties en geometrie van de geplande cavernes.

Geef aan hoe, gezien alle genoemde variabelen, de integriteit en lange-termijnstabiliteit van de cavernes worden gewaarborgd.

Leidingaanleg

Beschrijf hoe de verschillende typen leidingen en kabels worden aangelegd. Ga in op aantal, locaties, diameter, diepteligging en deklaag. Ga ook in op de duur van de aanleg, de werkstrook en de wijze van uitvoering en locaties daarvan (open vergraving, boring). Geef ook aan waar bemaling nodig is tijdens de aanleg, het type bemaling (bijvoorbeeld retour-bemaling), en de invloed op de omgeving van eventuele (ondiepe-) grondwatervluchtveranderingen. De laatste inclusief invloed op civiele structuren (huizen, bruggen, etc.), natuur en natuurgebieden, en op mogelijk aanwezige archeologische artefacten in de ondergrond et cetera.

Onderhoud

Beschrijf of, ook preventief, onderhoud zal worden toegepast op cavernes, putten en leidingen en pompen ter voorkoming van lekken van pekelwater, olie en afdekvloeistof.

Risicobeheersing en mitigerende maatregelen

Beschrijf in het MER plannen van aanpak (risicobeheersplannen) waarin wordt beschreven hoe te handelen en te communiceren en welke mitigerende maatregelen moeten worden toegepast als naar aanleiding van visuele waarnemingen, monitoringdata en geactualiseerde modelprognoses zich onverwachte en ongewenste ontwikkelingen voordoen ten aanzien van lekken in leidingen en putten, bodemdaling, bodemtrillingen en mogelijke dreigende sinkhole ontwikkeling. Dit geldt voor de periode van winning, abandonering en nazorg. Geef ook aan wie de uitvoerende en/of verantwoordelijke instanties zijn. Dit zou als appendix in het MER kunnen worden opgenomen.

3.4 Referentie

Beschrijf de bestaande toestand van het milieu in het studiegebied. Neem in het analysepakket voor het bepalen van de nulsituatie ook de parameters op die indicatief zijn voor de later te gebruiken hulpstoffen voor de winning, zoals de afdekvloeistof en het vulmateriaal na abandonering. Beschrijf ook de te verwachten milieutoestand als gevolg van de autonome ontwikkeling, als referentie voor de te verwachten milieueffecten. Daarbij wordt onder de 'autonome ontwikkeling' verstaan: de toekomstige milieutoestand zonder dat de voorgenomen activiteit of één van de alternatieven wordt gerealiseerd. Ga bij beschrijving van deze ontwikkeling uit van te verwachten veranderingen in de huidige activiteiten in het studiegebied (inclusief Duitsland) en van nieuwe activiteiten waarover reeds is besloten.

4 Bestaande milieusituatie en milieugevolgen

4.1 Effectbepaling

Onderbouw in algemene zin de keuze van de rekenregels/-modellen en van de gegevens waarmee de gevolgen van het project/plan voor bodem, bodemdaling, waterhuishouding, grondwaterstanden- en stroming, als mede lucht-, water- bodemkwaliteit en aantallen gehinderden worden bepaald (in de paragrafen hierna wordt per item in meer detail benoemd wat de Commissie verwacht). Ga ook in op de onzekerheden in deze bepaling. Onderscheid daarbij onzekerheden in de kwaliteit van de gegevens (bron, ouderdom, betrouwbaarheid, e.d.) en in de gehanteerde rekenregels/-modellen (afleiding en bandbreedte van kritische parameterwaarden, modelkalibratie en dergelijke). Vertaal dit zo mogelijk in een bandbreedte voor de genoemde gevolgen en geef aan wat dit betekent voor de vergelijking van de alternatieven.

Geef aan of en hoe aan de hand van de monitoringdata tijdens de winning-, abandonering en nazorgfase de rekenmodellen en de prognoses worden geactualiseerd.

4.2 Abandonering

Abandonering en nazorg

Werk dit uit conform de uitgangspunten in de notitie R&D. Beschrijf de milieueffecten en de mitigerende maatregelen, die zich in de periode van nazorg kunnen voordoen.

Cavernes en hun nieuwe functie

Geef een korte beschouwing over mogelijke nieuwe functies voor de cavernes en geef aan of met relatief eenvoudige aanpassingen functies mogelijk kunnen worden gemaakt.

4.3 Bodem

Beschrijf het gebruikte geomechanische model om de bodemdaling en de stabiliteit van de cavernes in relatie tot de te produceren hoeveelheid zout te voorspellen. Ga hierbij in op:

- de belangrijkste modelparameters;

- hoe het model gevalideerd wordt aan de hand van daadwerkelijk gemeten bodemdaling;
- een beschouwing over de nauwkeurigheid van de prognoses;
- hoe de cavernevorming kan worden gestuurd en welke (beïnvloedbare) parameters hierbij een rol spelen;
- geef aan of eventuele sinkholes tot de mogelijke calamiteiten behoren, hoe sinkholes voorkomen zullen worden, en de mitigerende maatregelen indien een sinkhole toch dreigt te ontstaan.

Bandbreedte(s) bodemdaling

Beschrijf de mate van bodemdaling ten gevolge van zoutwinning voor de relevante uitvoeringsvarianten. Ga daarbij in op:

- locaties, horizontale uitbreiding en diepte van de uiteindelijke dalings-kommen aan de oppervlakte;
- en schatting van de ontwikkeling van de dalingskommen als functie van de tijd;
- grootte en ruimtelijke verdeling binnen de dalingskommen van de aspecten scheefstand, kromming en horizontale vervorming;
- invloed van eventuele discontinuïteiten in de ondergrond, zoals breuken, op de vorm en diepte van de dalingskommen;
- invloed op de intensiteit en frequentie van bodemtrillingen en -zettingen in de regio.

Beschouw bij de mogelijke bodemdaling ook cumulatieve effecten met andere bestaande en voorgenomen activiteiten in de regio, zoals de huidige zoutwinning. Geef aan welke verdere bodemdaling het voornemen hieraan toe zal voegen. Beschrijf de effecten, zoals genoemd in de startnotitie, tot 30 jaar na de verwachte beëindiging van de geplande activiteiten. Beschrijf de gebiedspecifieke technische maatregelen waardoor bodemdaling beperkt kan worden. Ook in diverse zienswijzen wordt aandacht gevraagd voor bodemdaling en de effecten daarvan op bouwwerken en infrastructuur.

4.4 Water

Beschrijf de effecten tijdens de winning en nazorgfase op het grond- en oppervlaktewatersysteem met name die als gevolg van de bodemdaling en de aanleg van de leidingen. Geef in het MER een geohydrologische beschrijving van de ondergrond. De Commissie adviseert om de effecten op de waterhuishouding vast te stellen op basis van een kwantitatieve modellering. Geef de resultaten daarvan duidelijk weer op kaart. Besteed aandacht aan de volgende aspecten en de veranderingen daarin:

- kwel- en infiltratiestromen;
- configuratie van kwel- en infiltratiegebieden;
- regionale grondwaterstroming;
- grondwaterstanden en waterpeilen;
- afvoeren in watergangen;
- Verandering van (grond)waterkwaliteit door toestroom van zout of verontreinigd water.

Geef aan welke gevolgen deze veranderde hydrologische omstandigheden hebben op:

- de werking van duikers, stuwen en landbouwdrainage;
- veranderingen in peilgebieden en afvoercapaciteit;
- verdroging en vernatting ook in (beschermde) natuurgebieden;
- landbouwproductie;
- gebouwen en infrastructuur;
- grondwaterwinningen;
- grondwaterbeschermingsgebieden;

- natuurwaarden;
- saneringslocaties met bodem en grondwaterverontreiniging;
- archeologisch erfgoed;
- Risico's voor strategische grondwatervoorraden.

Geef aan welke mitigerende maatregelen worden genomen om deze effecten te niet te doen dan wel te compenseren.

Afvalstoffen

Een aantal afvalstoffen wordt op het oppervlaktewater geloosd. Onderzoek in welke mate afvalstoffen kunnen worden hergebruikt.²

4.5 Natuur

In deze paragraaf worden aanbevelingen gegeven voor de beschrijving van de invloed van de zoutwinning op natuur in algemene zin. Voor de beschrijving van de invloed op Natura-2000 gebieden doet de Commissie een aantal specifieke aanbevelingen (zie aldaar). Als deze aanbevelingen worden uitgewerkt in dit MER, kan deze in principe ook voldoen als Plan-MER voor de besluitvorming over aanpassingen in het bestemmingsplan.

Invloed op natuur

Voor dit MER is het van belang, los van wet- en regelgeving, een beeld te krijgen van de mogelijke invloed van het voornemen op de natuur. Ga in het MER specifiek in op de effecten op beschermde natuurgebieden, zoals Natura 2000-gebieden en de Ecologische Hoofdstructuur (EHS). Maak onderscheid tussen de verschillende gebieden en geef hiervan de status aan. Bepaal ook voor activiteiten die niet in of direct naast een beschermd gebied liggen, in hoeverre het voornemen invloed kan hebben – al dan niet in cumulatie met andere activiteiten of handelingen – op een beschermd gebied (externe werking).

Geef per gebied:

- de begrenzingen van het gebied aan op kaart, inclusief een duidelijk beeld van de ligging van het plangebied;
- de afstanden van de voorgenomen activiteit tot de beschermde gebieden of kaarten met een duidelijke schaal waarvan dit is af te leiden;
- inzicht in de ecologische relaties in deze gebieden (functie als leefgebied, ecohydrologische relaties) en hun relatieve kwetsbaarheid/robuustheid.

Ga in op de tijdelijke effecten in de aanlegfase (zoals effecten van verstoring door geluid, verlichting, en vervoersbewegingen, vergraving, tijdelijke bronbemaling), en de meer permanente en langere termijn effecten van de bodemdaling, op met name de waterhuishouding. Geef tevens mitigerende en/of compenserende maatregelen aan, die de verwachte negatieve effecten op natuur kunnen wegnemen of verzachten.

Beschermde soorten

Beschrijf welke door de Wet natuurbescherming beschermde soorten te verwachten zijn in het plangebied, waar zij voorkomen en welk beschermingsregime voor de betreffende soort geldt. Ga in op de mogelijke gevolgen van het voornemen voor deze beschermde soorten en bepaal of verbodsbepalingen overtreden kunnen worden, zoals het verbod op het verstoren

² In zienswijzen wordt aandacht gevraagd voor het hergebruik van afvalstoffen in plaatst van lozing.

van een vaste rust- of verblijfplaats. Geef indien verbodsbepalingen overtreden kunnen worden aan of en in hoeverre de staat van instandhouding van de betreffende soort verslechtert. Beschrijf mogelijke en/of nodige mitigerende en/of compenserende maatregelen om negatieve effecten te voorkomen of te verminderen.

Natura 2000-gebieden

Beschrijf in het MER de gevolgen van de vermestende en verzurende deposities op de Natura 2000-gebieden. Geef daarvoor:

- de achtergrondconcentraties van de belangrijkste verzurende en vermestende stoffen (NH₃, NO_x, SO₂) in het gebied ;
- de voor verzuring gevoelige habitattypen en de kritische depositiewaarde;
- de toename aan stikstofdepositie van het voornemen afzonderlijk en in cumulatie;
- de mogelijke (verdere) overschrijding van de kritische depositiewaarden.

Onderzoek of er gevolgen voor Natura 2000-gebied(en) zijn ten opzichte van de huidige, feitelijke, legale situatie. Als op grond van objectieve gegevens niet kan worden uitgesloten dat het voornemen afzonderlijk dan wel in combinatie met andere plannen of projecten, significante gevolgen kan hebben voor het/de Natura 2000-gebied(en), geldt dat een Passende beoordeling opgesteld moet worden, waarbij rekening wordt gehouden met de instandhoudingsdoelstellingen van dat gebied.

De Commissie adviseert om de Passende beoordeling op te nemen in het MER, zodat alle milieu-informatie over het plan/project bij elkaar is gebracht. Onderzoek in de Passende beoordeling of de zekerheid kan worden verkregen dat het plan/project de natuurlijke kenmerken van het gebied niet aantast. In de Passende beoordeling mogen bij deze beoordeling mitigerende maatregelen worden meegenomen.³ Uit de wetgeving volgt dat een project of plan alleen doorgang kan vinden als de zekerheid wordt verkregen dat de natuurlijke kenmerken niet worden aangetast, of de zogenaamde ADC-toets met succes wordt doorlopen.

4.6 Woon- en leefmilieu

Geluid, licht, en vrijkomen vloeistoffen en gassen

Beschrijf de productie van geluid en licht tijdens aanleg- en gebruiksfase. Beschrijf welke verlichting wordt gebruikt. Gezien het open landschap op de voorkeurslocatie Haaksbergen zal licht snel hinder en/of verstoring geven op mens en fauna. Geef, voor zowel geluid als licht aan of wordt voldaan aan norm- en grenswaarden. Geef ook aan welke mitigerende maatregelen worden getroffen om overlast in aanleg- en gebruiksfase te beperken.

Ga hierbij in op seizoenkeuze voor het boren en de leidingsaanleg in verband met het voorkómen van effecten (licht, geluid, trillingen) op mens en dier (hinder, recreatief seizoen, agrarische activiteiten, effecten op vogeltrek, broedseizoen). Ook of geluidsafscherming zal worden gebruikt tijdens het boren. Tijdens het boren is het mogelijk dat vloeistoffen of

³ Maatregelen mogen alleen als mitigerende maatregelen kunnen worden meegenomen, als deze niet al nodig zijn voor het behoud of het voorkomen van verslechtering of verstoring van het gebied. Hoe een maatregel kan worden aangemerkt, zal moeten blijken in een nadere gebiedsanalyse per Natura 2000-gebied waarin de benodigde instandhoudings- en passende maatregelen worden benoemd. Zolang deze gebiedsanalyses niet beschikbaar zijn, is niet duidelijk welke maatregelen nog beschikbaar zijn als mitigerende maatregel.

gassen onbedoeld worden aangeboord. Ga na of dit risico voor de onderhavige boringen bestaat en indien dat het geval is werk uit maatregelen en procedures die het ongecontroleerd vrijkomen van deze vloeistoffen en gassen voorkomt, zowel onder- als bovengronds.

Externe veiligheid

Zoutwinning door middel van uitloging is een bewezen methode die al tientallen jaren wordt gebruikt, en waarvan de risico's goed bekend zijn. Ga in het MER na of de verschillende fases van het voornemen effect hebben of kunnen hebben op externe veiligheid.

4.7 Landschap en cultuurhistorie (waaronder archeologie)

Beschrijf voor het gehele plangebied de effecten op het landschap. Geef aan wat het effect van het voornemen is op het bestaande landschapsbeeld en de aanwezige cultuurhistorische waarden (zoals bijvoorbeeld archeologische vindplaatsen, verkavelingspatronen, oude verbindingswegen, bomenrijen of -groepen, Rijksmonumenten). In de zienswijzen wordt ook aandacht gevraagd voor cultuurhistorische aspecten. Ga in op de visueel-ruimtelijke inpassing in het bestaande landschap van het nieuwe type zouthuisje en hoe dit past in de bestaande traditie op dit punt.

Geef in het MER een overzicht van de cultuurhistorische (waaronder archeologische) waarden in het plangebied. Wanneer uit bureauonderzoek blijkt dat er mogelijk archeologische vindplaatsen aanwezig zijn dan dient door veldonderzoek te worden vastgesteld of dit inderdaad zo is. Uit het MER moet blijken wat de omvang en begrenzing van eventuele archeologische vindplaatsen is en of deze behoudenswaardig zijn. Geef in het MER duidelijk aan wat het effect van de verschillende alternatieven / varianten is op aanwezige cultuurhistorische waarden (waaronder ook archeologische vindplaatsen).

4.8 Klimaat

Adaptatie

Geef aan of klimaatverandering invloed kan hebben op de winning en de effecten ervan. Ga hierbij uit van het worst-case klimaatscenario van het KNMI. Geef aan welke mitigerende maatregelen ingezet (kunnen) worden, afhankelijk van de daadwerkelijk optredende effecten. Beschrijf op welke wijze en op welke termijn een evaluatieonderzoek verricht zal worden om de voorspelde effecten met de daadwerkelijk optredende effecten te vergelijken.

Mitigatie

Beschrijf:

- de emissies van broeikasgassen en mogelijke (innovatieve) mitigerende maatregelen;
- de energie-efficiency van het initiatief en de mogelijkheden voor functieschakeling (ene functie kan restenergie-/warmte doorgeven aan andere functie);
- de bijdrage die het initiatief levert aan het realiseren van de nationale, provinciale, gemeentelijke en/of sectorale beleidsdoelstellingen of -streefwaarden voor broeikasgasemissiereducties.

4.9 Leemten in milieu-informatie

Laat zien over welke milieuaspecten er onvoldoende informatie is door gebrek aan gegevens. Spits dit toe op milieuaspecten die in verdere besluitvorming een belangrijke rol spelen, zodat de consequenties van het tekort beoordeeld kunnen worden. Geef ook aan of dat wat ontbreekt op korte termijn kan worden ingevuld.

4.10 Monitoring en evaluatie

De Commissie adviseert in het MER een beschrijving van de monitoring- en evaluatieprogramma's op te nemen, op basis van het te verrichten onderzoek en te constateren leemten in kennis in het kader van het MER. Beschrijf hoe de omvang, mate en snelheid van de bodemdaling die optreedt tijdens en na de zoutwinning wordt gemonitord. Belangrijke aandachtspunten bij het monitoring- en evaluatieprogramma zijn:

- welke parameters worden gemeten?
- hoe wordt de nulmeting vorm gegeven?
- hoe en op welke wijze worden deze parameters gemeten?

Een plan van aanpak waarin wordt beschreven hoe te handelen en welke mitigerende maatregelen moeten worden toegepast als naar aanleiding van visuele waarnemingen, monitoringdata en/of geactualiseerde modelprognoses zich onverwachte en ongewenste ontwikkelingen voordoen of lijken voor te doen ten aanzien van bodemdaling, bodemtrillingen en mogelijke dreigende sinkhole ontwikkeling. Geef ook aan wie de uitvoerende en/of verantwoordelijke instanties zijn. Dit zou als appendix in het MER kunnen worden opgenomen.

BIJLAGE 1: Projectgegevens

Advies van de Commissie over het op te stellen MER

De Commissie bestaat uit een werkgroep van deskundigen. Deze werkgroep geeft aan welke onderwerpen naar zijn mening moeten worden behandeld in het MER en met welke diepgang. Meer informatie over de [Commissie](#) en over haar [werkwijze](#) vindt u op onze website.

Samenstelling van de werkgroep

Bij dit project bestaat de werkgroep uit:

dr. 10.2.e
dr. 10.2.e
drs. 10.2.e (secretaris)
10.2.e (voorzitter)

Besluit(en) waarvoor dit milieueffectrapport wordt opgesteld

Winningsplan, omgevingsvergunning en eventueel bestemmingsplan.

Waarom wordt hiervoor een milieueffectrapport opgesteld?

Voor activiteiten die grote milieugevolgen kunnen hebben, kan in Nederland een MER vereist zijn. De bijlagen C en D bij het Besluit milieueffectrapportage geven aan om welke [activiteiten](#) het gaat. Voor deze procedure gaat het in ieder geval om de activiteit , Zoutwinning (D17.2)". Daarom wordt een project-MER opgesteld.

Bevoegd gezag besluit(en)

Minister van Economische zaken en Klimaat.

Initiatiefnemer besluit(en)

Nouryon Salt b.v.

Bevoegd gezag m.e.r.-procedure

Minister van Economische zaken en Klimaat.

Heeft de Commissie ook zienswijzen en adviezen bij haar advies betrokken?

De Commissie heeft alle zienswijzen en adviezen gelezen die het bevoegd gezag tot en met 11 maart 2021 heeft toegestuurd. Ze heeft ze in haar advies verwerkt, voor zover relevant voor het MER,

Waar vind ik de stukken die de Commissie heeft gebruikt?

U vindt de projectstukken die bij het advies zijn gebruikt, door op www.commissiemer.nl projectnummer [3527](#) in te vullen in het zoekvak.

Commissie voor de milieueffectrapportage
A. v. Schendelstraat 760
3511 MK Utrecht

t 030-2347666
e mer@eia.nl
w commissiemer.nl

Staatstoezicht op de Mijnen
Ministerie van Economische Zaken
en Klimaat

> Retouradres Postbus 24037 2490 AA Den Haag

Ministerie van Economische Zaken en Klimaat
Directie Warmte en Ondergrond
T.a.v. drs. [REDACTED]
Per e-mail: mijnbouwvergunningen@minezk.nl

Staatstoezicht op de Mijnen

Bezoekadres
Henri Faasdreef 312
2492 JP Den Haag

Postadres
Postbus 24037
2490 AA Den Haag

T 070 379 8400 (algemeen)
F 070 379 8455 (algemeen)

sodm@minez.nl
www.sodm.nl

Behandeld door

[REDACTED]

T 06- [REDACTED]

Ons kenmerk
ADV-6866

Uw kenmerk
IV-4354

Bijlage(n)

Datum 3 maart 2021
Betreft Advies op notitie reikwijdte en detail in het kader van de m.e.r.-
procedure voor zoutwinning in Haaksbergen

Geachte drs. [REDACTED]

Op 18 januari 2021 heeft u namens de minister van Economische Zaken en Klimaat (hierna: EZK) aan de Inspecteur-generaal der Mijnen (Staatstoezicht op de Mijnen, hierna: SodM) gevraagd advies uit te brengen over een Mededeling voornemen van Nouryon Salt B.V. (hierna: Nouryon). Deze mededeling gaat over het detailniveau en de reikwijdte van het op te stellen milieueffectrapport (hierna: Mededeling voornemen). Het milieueffectrapport (hierna: MER) zal gaan over de ontwikkeling van zoutwinning in de regio Haaksbergen.

Aanvraag bij EZK

De Mededeling voornemen is op 7 december 2020 gepubliceerd en bij EZK ingediend. Op 18 januari 2021 heeft u advies gevraagd over de Mededeling voornemen. Bij SodM is het verzoek tot advies geregistreerd onder kenmerk ADV-6866.

Procedure

Op 7 december 2020 heeft Nouryon de Mededeling voornemen bekend gemaakt en is in de kennisgeving een termijn gegeven voor een reactie. SodM is door EZK in de gelegenheid gesteld om uiterlijk 3 maart 2021 een advies uit te brengen over de reikwijdte en het detailniveau van het MER.

Voor de behandeling van het MER geldt de uitgebreide procedure zoals deze is beschreven in paragraaf 7.9 van de Wet milieubeheer. In artikel 7.27, tweede lid, van de Wet milieubeheer is bepaald dat het bevoegd gezag de adviseurs en bestuursorganen zo spoedig mogelijk in de gelegenheid stelt om een advies uit te brengen over de reikwijdte en het detailniveau van het MER.

In mijn advies over de reikwijdte en het detailniveau van het MER ben ik voor wat betreft de inhoud uitgegaan van artikel 7.23 van de Wet milieubeheer. Dit artikel bepaalt welke informatie ten minste in een MER moet worden beschreven. In dit advies ga ik vooral in op de punten die voor SodM relevant zijn.

Advies SodM

De Mededeling voornemen, en het eerdere richtlijnenadvies van de Commissie voor de m.e.r. (2010) vormt een goed uitgangspunt voor het op te stellen MER. In aanvulling daarop adviseer ik de volgende aspecten in het MER te laten verwerken:

1. Actualisatie van de locatiekeuze uit 2010 en plaatsing van het voornemen in het vigerende beleidskader (o.a. met inachtneming van de wijzigingen in onder andere de Mijnbouwwet die sinds 2010 hebben plaatsgevonden). De verwachting is daarnaast dat op 1 januari 2022 de Omgevingswet in werking zal treden, dit kan gevolgen hebben voor de procedure en dienen inzichtelijk gemaakt te worden.
2. Een beschrijving van het gehele plan. Uit de Mededeling blijkt dat de herstart zich richt op het ontwikkelen van 12 cavernes nabij Haaksbergen, maar dat er in de toekomst mogelijk 24 cavernes bijkomen. Ook deze toekomstige ontwikkeling verdient een plek in het MER.
3. Zoutwinning bestaat uit verschillende fasen. Het is van belang dat in het MER de gehele levenscyclus van de zoutcavernes wordt beschreven, inclusief de mogelijke kansen voor hergebruik van de cavernes voor bijvoorbeeld opslag van gasvormige energiedragers, de fase van abandonnering en de nazorgfase. Ik raad hierbij een Life Cycle Analyse (LCA) van het project aan.
4. Specifieke aandachtspunten.

Daarnaast vind ik het belangrijk dat er aandacht wordt besteed aan de mogelijkheden om milieubewust te werken. Het is daarbij niet de bedoeling om uitsluitend te kijken naar de wettelijke normen of het toepassen van de best beschikbare technologie (BBT). In het MER dienen afwegingen te worden opgenomen om negatieve effecten te beperken tot een zo laag als redelijkerwijze haalbaar of uitvoerbaar niveau. Hiervoor kan ook gekeken worden naar de LCA.

Ik licht hieronder nader toe hoe ik de hierboven genoemde aspecten in het op te stellen MER terug zou willen zien en tot welk detailniveau.

Ad. 1 Actualisatie locatiekeuze Haaksbergen en beleidskader

De Mededeling voornemen bouwt voort op de startnotitie Zoutwinning Zuid-Oost Twente (gepubliceerd in 2010) en het bijbehorende richtlijnen advies van de Commissie m.e.r. (maart 2010). In de startnotitie is beschreven hoe de keuze voor Haaksbergen als zoutwinningsgebied tot stand is gekomen. De kwaliteit van het zout is met een proefboring 2011 bevestigd. De Mededeling voornemen geeft kort de achtergrond van de locatie weer.

In de tussenliggende 10 jaar zijn wijzigingen in de omgeving geweest, zijn er nieuwe inzichten ontstaan en is de (mijnbouw)wetgeving en het beleidskader gewijzigd. Ook nut en noodzaak van de zoutwinning moeten onderbouwd zijn. Daarbij merk ik op dat tegen de achtergrond van de huidige energietransitie het belang van ondergrondse energieopslag nu groter is dan in 2010. Ik verwacht daarom dat in het MER aandacht wordt gegeven aan de nut en noodzaak van de zoutwinning en zeker in relatie tot de energietransitie.

Locatiekeuze

Ik acht het van belang om in het MER duidelijk te motiveren waarom de eerdere locatiekeuze ook in 2021 nog stand houdt. Daarbij moet duidelijk zijn of er sinds 2010 nieuwe zoutwinningslocaties in beeld zijn gekomen, en zo ja, of deze locaties (milieu)voordelen bieden ten opzichte van de locatie Haaksbergen. Daarnaast zie ik graag terug in het MER of deze locatie voordelen heeft in het kader van mogelijk hergebruik van de ontstane cavernes voor bijvoorbeeld ondergrondse energieopslag. Hierbij geldt natuurlijk ook dat de boor- en productielocaties aan het oppervlak en het pijpleidingtracé getoetst moet worden aan de huidige plannen voor ruimtelijke ordening.

Bodemtrillingen

Ten tijde van het opstellen van het winningsplan Haaksbergen in 2014 was de visie dat het optreden van bodemtrillingen ten gevolge van pekelwinning uiterst onwaarschijnlijk zou zijn. Inmiddels zijn er met behulp van micro-seismische monitoringsnetwerken aangetoond dat deze aanname niet terecht is. Er zijn lichte trillingen gedetecteerd rond en boven de cavernes in andere locaties in Nederland waar zout gewonnen wordt, met name in Twente-Rijn, Heiligerlee en Zuidwending. Primair wordt de (micro-)seismiciteit gemonitord om de cavernestabiliteit in de gaten te houden. De gemeten trillingen zijn relatief licht vergeleken met de aardbevingen bij gaswinning, maar ook een stuk ondieper. Graag wil ik dat in het MER een analyse wordt opgenomen over het risico van de trillingen voor de cavernes in Haaksbergen en daarbij het nut van het aanleggen van een micro-seismisch monitoring netwerk.

Beleidskader

De vigerende wet- en regelgeving dient in het MER actueel te zijn. Belangrijke onderwerpen zijn mijns inziens wijzigingen in de Mijnbouwwet (bijv. artikel 36), wijzigingen in milieuregelgeving, en de komst van de Omgevingswet. De verwachting is dat op 1 januari 2022 de Omgevingswet in werking zal treden. Afhankelijk van de wijze van indienen heeft dat gevolgen voor de vervolgprocedures en mogelijk zelfs voor het bevoegd gezag. Ik acht het daarom van belang dat het MER een doorkijk geeft naar de gevolgen van inwerkingtreding van de Omgevingswet en de mogelijke gevolgen voor vergunningaanvragen.

Ad. 2 Beschrijving volledige plan

De Mededeling voornemen richt zich vooralsnog op het ontwikkelen van 12 cavernes. Het winningsplan waarmee reeds in 2014 is ingestemd, gaat echter uit van in totaal 36 cavernes. Daarnaast is in het Voornemen mededeling aangegeven dat er in de toekomst mogelijk 24 cavernes bijkomen, die per groep van 12 worden ontwikkeld. Op dit moment is natuurlijk onzeker of en wanneer dat gebeurt.

Het MER dient echter wel het gehele plan van de zoutwinning te beschrijven. Daarbij gaat het dus om het totaal van de cavernes dat mogelijk ontwikkeld wordt, de verschillende fasen van de zoutwinning, inclusief mogelijk hergebruik zoals voor ondergrondse energieopslag, en de te verwachten milieueffecten. Het is belangrijk dat dit niet alleen voor de eerste 12 cavernes wordt gedaan, maar dat het MER ook een doorkijk geeft naar de mogelijke uitbreiding naar een totaal van 36 cavernes.

Cavernesysteem en fasen van zoutwinning

In Nederland vindt de winning van zout plaats door middel van oplosmijnbouw waarbij een systeem van cavernes wordt gevormd. Cavernes dienen niet als losstaande objecten te worden beschouwd, maar als een cavernesysteem. Dat betekent dat er interactie mogelijk is tussen de verschillende cavernes en dat die interactie gevolgen kan hebben voor de stabiliteit van de bodem boven en naast de losse cavernes.

Zowel tijdens de aanleg, winningsfase als bij de abandonnering dient er aandacht te zijn voor de integriteit en stabiliteit van individuele cavernes en van het grotere cavernesysteem. Met integriteit wordt bedoeld dat er geen ongecontroleerde lekkage ontstaat van pek en mijnbouwhulpstoffen. Het gevolg van ongecontroleerde lekkage kan extra en versnelde bodemdaling zijn. Daarnaast kan als gevolg van ongecontroleerde lekkage verspreiding in de diepe ondergrond en mogelijk ook verontreiniging van de ondiepe ondergrond of bodem optreden. Met stabiliteit wordt bedoeld dat de cavernes niet instorten. Wanneer een caverne instort kan dit ook extra en versnelde bodemdaling tot gevolg hebben en in het extreme geval leiden tot een 'sinkhole'. Seismiciteit ten slotte kan optreden als gevolg van de spanningsveranderingen in de ondergrond en ook als gevolg van optredende instabiliteit. Deze bovenstaande aspecten dienen in de risicoanalyses in het MER te worden meegenomen.

Ook moet duidelijk zijn of keuzes die voor de eerste 12 cavernes worden gemaakt, bijvoorbeeld ten aanzien van de locaties en hoogte van de cavernes, van invloed zijn op de mogelijkheden voor de ontwikkeling van nog eens 24 cavernes. Uit de Mededeling voornemen is niet duidelijk waar de toekomstige ontwikkeling van 24 cavernes van afhangt. Ik acht het van belang dat in het MER duidelijk te worden gemaakt.

Milieueffecten

Voor de omgeving is van belang welke (permanente) milieueffecten er door de zoutwinning kunnen optreden. Voor de eerste 12 cavernes acht ik het van belang dat de effecten op mens en milieu in detail in het MER beschreven worden, voor de mogelijke toekomstige ontwikkeling van 24 cavernes kan ik mij voorstellen dat het zal gaan om een doorkijk of een beschrijving van een aantal scenario's. In elk scenario gaat het om onder andere inzicht in de te verwachte bodemdaling. Onzekerheid over de exacte locatie van de 24 extra cavernes is geen reden om de mogelijke gevolgen niet in kaart te brengen.

In de Mededeling voornemen staat in paragraaf 3.5 dat de aanleg- en productiefase deel uitmaken van het project, maar dat ten aanzien van de abandonneringsfase en de nazorg wordt volstaan met een doorkijk. Ook hiervoor geldt dat dit niet alleen voor de eerste 12 cavernes moet worden gedaan maar ook voor het totaal. Ik ga hier bij het volgende punt verder in detail op in.

Ad. 3 Een beschrijving van de gehele levenscyclus van de zoutcavernes

Bij elke vorm van mijnbouw is het belangrijk vooraf de volledige levenscyclus in oogschouw te nemen. Zowel de winningsfase als de periode van nazorg. Juist bij zoutwinning in diepe en/of hoge cavernes is bekend dat er onzekerheden zijn over de wijze afsluiten en de daarmee in samenhangende nazorg. Zoals ook eerder genoemd dienen cavernes niet als losstaande objecten te worden beschouwd, maar als een cavernesysteem. Er moet daarom in het MER geanalyseerd worden op welke manier er interactie tussen cavernes kan zijn, wat de risico's zijn en welke mogelijke beheersmaatregelen er zijn. Het is van belang dat hierbij alle realistische scenario's worden geanalyseerd en dat wordt aangegeven welke maatregelen getroffen worden om het gewenste scenario te realiseren.

Life Cycle Analyse

Milieugerichte Life Cycle Analyse (LCA) is een methode voor het in kaart brengen van de invloed van producten en menselijke activiteiten op het milieu. Daarbij wordt gebruik gemaakt van speciale rekenmodellen. In LCA wordt de hele levenscyclus van een product of activiteit bekeken waarin ook de nazorg na abandonneren is meegenomen. Omdat het hierbij gaat om een keten van processen wordt LCA beschouwd als een vorm van ketenanalyse. Van de winning van grondstoffen via productie en (her)gebruik tot en met afvalverwerking of abandonnering en de eventuele nazorg. Wanneer gebruik gemaakt wordt van de LCA wil ik u er wel op wijzen dat die vooral gericht is op de bovengrondse aspecten. Gezien de activiteit verwacht ik ook dat de effecten op de ondergrond meegenomen worden in de LCA.

Ik verwacht een LCA voor het gehele project, inclusief de effecten in de ondergrond. Het gaat dan om de activiteiten die gericht zijn op de winning van de delfstof alsook de leidingen die aangelegd worden voor het transport van deze delfstof.

Ik acht het daarbij ook van belang de LCA-studie inzicht geeft in welke toepassingen er zijn voor het gebruik van de cavernes na de zoutwinning, zoals ondergrondse energieopslag. Daarbij moet dan ook inzichtelijk worden gemaakt of dat hergebruik eisen stelt aan de wijze van zoutwinning en/of de abandonnerings- en nazorgfase.

De uitkomst van een LCA-studie is een milieuprofiel: een soort scorelijst met milieueffecten. Aan het milieuprofiel is te zien welke milieueffecten de belangrijkste rol spelen in de levenscyclus. Die effecten kunnen dan met voorrang worden aangepakt. Ook kan van tevoren worden berekend of een maatregel effectief zal zijn. In combinatie met aanverwante instrumenten kan LCA een concreet beeld opleveren van de mogelijkheden voor aanpassingen van de bedrijfsvoering. Ook de consequenties van ieder alternatief worden systematisch in beeld gebracht.

In het MER zou ik dan graag een LCA overeenkomstig bovenstaande aspecten terugzien.

Ad. 4 Specifieke aandachtspunten

Tot slot geef ik hieronder een aantal specifieke punten die ik ook nog terug wil zien in het MER.

Relatie bovengrond en ondergrond

De Mijnbouwwet is bedoeld voor de beoordeling van de ondergrondse activiteiten. Hierbij kan gedacht worden aan het optreden van bodembeweging en het vrijkomen van gasen of vloeistoffen. Bij dit laatste aspect is zowel de integriteit van de afsluitende laag als de integriteit van de gebruikte putten van belang.

De Wabo is het beoordelingskader voor de bovengrondse activiteiten die ook wel worden aangeduid als de effecten op de fysieke leefomgeving. Uiteraard hebben activiteiten in de ondergrond ook effect op de bovengrond. Dat is waarom ik in het MER verwacht dat er aandacht is voor de ondergrondse activiteiten en de milieueffecten bovengronds en de relatie daartussen.

Preventie en nuttig hergebruik afval

Het Europese en nationale beleid rondom afvalstoffen is in beginsel gericht op het voorkomen van het ontstaan van afvalstoffen. Als dat niet mogelijk is, is het noodzakelijk om te beoordelen of de ontstane afvalstroom nuttig te hergebruiken is. Hierbij geldt dat gekeken moet worden naar nuttig hergebruik binnen en buiten het proces waarbij de afvalstroom ontstaat. Ik verwacht in het MER terug te zien welke mogelijkheden voor hergebruik er zijn.

Bodemdaling en waterhuishouding

Zoutwinning is onlosmakelijk verbonden met bodemdaling. Bodemdaling is een gelijkmatig proces over een relatief groot gebied. In het vigerende winningsplan geeft Nouryon een schatting van de te verwachten bodemdaling als gevolg van de eerste fase van de zoutproductie en een inschatting van de gevolgen van deze bodemdaling. De maximale bodemdaling is berekend op 25 cm tot 34 cm over vijftig jaar. Het is van belang in kaart te brengen wat de effecten hiervan zijn op de waterhuishouding, bouwwerken en infrastructuur. In de Mededeling voornemen staat dat bodemdaling gemonitord zal worden. Ik verwacht in het MER inzicht in de wijze van monitoring, het doel van deze monitoring, of/hoe de monitoring van de eerste 12 cavernes zich verhoudt tot de mogelijke uitbreiding naar 36 cavernes en welke beheersmaatregelen er zijn. Daarnaast dient in mijn optiek ook aangegeven te worden hoe door het peilbeheer van het waterschap de gevolgen voor de waterhuishouding (deels) gereduceerd kan worden en wat daarvan de mogelijk effecten zijn voor mens en milieu. Bovendien verwacht ik in het MER, als onderdeel van de LCA, inzicht in de gevolgen van eventuele verschillende wijzen van hergebruik en abandonnering, van de cavernes.

Putintegriteit

Zoals bekend dienen de putten te worden opgenomen het Well Integrity Management Systeem (WIMS). In het werkprogramma moet daarnaast onderbouwd worden dat het putontwerp bestand is tegen de life cycle put belasting scenario's (mechanische belasting alsmede chemische blootstelling). De configuratie en materiaalkeuze van de aan te leggen putten zal daarvoor geverifieerd moeten worden op geschiktheid. Ook zal een intensief monitoringsprogramma nodig zijn om niet alleen de putintegriteit te waarborgen, maar ook de directe omgeving in de diepe ondergrond rondom de putten inzichtelijk te houden. De putintegriteit is al geborgd in artikel 67, eerste lid, van het Mijnbouwbesluit. In het op te stellen MER zou ik echter wel opgenomen zien op welke manier de putintegriteit geborgd gaat worden bij zowel het boren van de put als de life cycle van de put.

Caverne abandonnering

Ook de caverne-integriteit moet gewaarborgd worden zowel tijdens de fase van winning als in de periode van nazorg. Nouryon schrijft:

"Dit houdt in dat (milieu)effecten van abandonnering en nazorg na afloop van de productiefase worden bepaald en beschreven."

Zoals eerder gezegd acht ik het van groot belang dat voorafgaand aan de winning de volledige levenscyclus van de cavernes wordt meegenomen. Het is dus op dit moment al van belang of een caverne veilig kan worden afgesloten en achtergelaten. Als hier onzekerheid over is dan bestaat er een kans op ongewenste uitstroom van pekkel en mijnbouwhulpstof uit de caverne. Dit heeft extra en versnelde bodemdaling tot gevolg en mogelijk verontreiniging van de ondergrond door pekkel en mijnbouwhulpstoffen. Hierover is in het instemmingsbesluit op het winningsplan het onderstaand artikel 2 opgenomen.

"Artikel 2: Akzo dient voorafgaand aan de winning een sluitingsplan in ten genoegen van de Inspecteur-generaal der Mijnen, waarin de resultaten van een generieke studie naar de wijze waarop de cavernes kunnen worden afgesloten en de gesteentemechanische effecten van de afsluiting zijn opgenomen."

In het MER zou ik een risicoanalyse voor ongewenste uitstroom uitgewerkt willen zien. Hierbij is het van belang dat alle realistische scenario's voor mogelijke uitstroom worden meegenomen. De scenario's dienen te worden uitgewerkt van oorzaken tot ongewenste gebeurtenissen en gevolgen voor mens en milieu. In de risicoanalyse dienen ook escalatiefactoren, monitoring en preventieve en mitigerende maatregelen te worden meegenomen.

Het putontwerp dient een effectieve en duurzame abandonnering mogelijk te maken. Ik verwacht dat in het MER duidelijk wordt aangegeven hoe dit geborgd wordt.

Toegepaste mijnbouwhulpstoffen

Bij het boren van de diverse putten en het aanleggen van het leidingtracé worden verschillende hulpstoffen gebruikt. Ik verwacht dat in het MER aangegeven wordt welke alternatieven daarbij mogelijk zijn en waarom gekozen wordt voor bepaalde stoffen zodat inzichtelijk gemaakt wordt welke mogelijke effecten kunnen optreden als gevolg van de keuze. Daarnaast geldt natuurlijk wel dat de gebruikte stoffen toegestaan moeten zijn voor de toepassing waarvoor ze gebruikt gaan worden.

Leidingtracé

Het leidingtracé is een potentiële bron van bodemvervuiling. Ik verwacht dat in de MER maatregelen worden aangegeven hoe dit voorkomen wordt en welke mitigerende maatregelen van toepassing zijn als er toch een lekkage optreedt. Ik verwacht daarnaast in het MER een schets van de mogelijkheden om de integriteit van de pijpleiding zo veel mogelijk te borgen tijdens de levensduur van de pijpleiding. Dit beslaat zowel een goed ontwerp van de leidingen, als de verschillende mogelijkheden om de pijpleiding integriteit te monitoren en te borgen. Schets daarbij de voor- en de nadelen van deze verschillende methoden.

Omgeving

Ik wil ook meegeven dat in de omgeving van de voorgenomen locatie veel vragen leven. Omdat het MER ook gebruikt wordt als communicatiemiddel acht ik het van belang om in het MER extra aandacht te geven aan mogelijke calamiteiten en de vragen die vanuit de omgeving eerder zijn gesteld. Dit zou de procedure kunnen versoepelen.

Winningsplan

In de Mededeling voornemen staat dat de Minister van Economische Zaken op 9 april 2014 heeft ingestemd met het winningsplan voor zoutwinning Haaksbergen. In lijn met deze herstart (paragraaf 1.4) wordt een nieuw winningsplan aangevraagd. Ik onderschrijf de noodzaak voor een nieuw winningsplan, er zijn immers nieuwe inzichten in doel, locatiekeuze en techniek. Het nieuwe winningsplan kan desgewenst eerst voor 12 cavernes geschreven worden.

Ik hoop u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd. Vanzelfsprekend ben ik bereid dit advies nader toe te lichten.

Met vriendelijke groet,

De Inspecteur-generaal der Mijnen
namens deze:

directeur Engineering en Netbeheer

Luttenbergstraat 2
 Postbus 10078
 8000 GB Zwolle
 Telefoon 038 400 00 00
 Fax 088 [redacted]
 overijssel.nl
 postbus@overijssel.nl

KvK 51048329

IBAN NL45 RABO 0397 3411 21

Inlichtingen bij

dhr. [redacted]
 telefoon 038 400 00 00
 [redacted]@overijssel.nl

AANGETEKEND VERSTUREN

Minister van Economische Zaken en Klimaat
 Directie Wetgeving en Juridische Zaken
 Postbus 20401
 2500 EK 'S GRAVENHAGE

Datum	Kenmerk	Bijlagen	Uw brief	Uw kenmerk
02.03.2021	2021/0036819	1	02.12.2020	MER-3011

Onderwerp: advies NRD Zoutwinning Haaksbergen

Op 18 januari 2021 hebben wij van u een adviesverzoek ontvangen met kenmerk IV-4356. Het betreft de Mededeling met betrekking tot de reikwijdte en het detailniveau (NRD) van de nog op te stellen milieueffectrapportage (m.e.r.) van de door Nobian (voorheen Nouryon) voorgenomen zoutwinning nabij Haaksbergen.

Met deze brief geven wij ons advies. Deze is tot stand gekomen in afstemming met de gemeente Haaksbergen en het waterschap Vechtstromen.

Alternatieven voor locatiekeuze

In paragraaf 1.3 op blz. 6 verwijst Nobian naar een advies van de commissie m.e.r. op een eerdere NRD van Nobian. Wij adviseren dit advies van de commissie m.e.r. en de eerdere NRD notitie als bijlage op te nemen. De behandeling van de locatiekeuze in deze notitie (in paragraaf 3.1) is bepaald onduidelijk. In tabel 3-1 maakt Nobian een kwantitatieve vergelijking tussen drie locatiealternatieven. Het is niet duidelijk waar de gepresenteerde getallen op gebaseerd zijn. De aspecten in de tabel waarmee Nobian de alternatieven vergelijkt, zijn niet gedefinieerd zodat onduidelijk is wat deze voorstellen:

- Wat zijn "beperkingen aan het maaiveld"? en naar welk oppervlakten refereren de genoemde percentages?;
- Welk oppervlak wordt bedoeld met de term "Deel oppervlakte toegankelijk voor zoutwinning (agrarisch, weilanden en akkers)" en wat wordt bedoeld met "strikte voorwaarden"?;
- Wat betekent de term "voetafdruk"?

Besluiten en bevoegd gezag

In het overzicht van besluiten (tabel 2-1) ontbreekt een ontheffing Wet natuurbescherming voor soortenbescherming. Voor zover wij kunnen nagaan is het ministerie van Economische Zaken en Klimaat bevoegd voor de Wet natuurbescherming. Het ministerie van Landbouw, natuur en voedselkwaliteit is dit niet, al leveren zij wel een verklaring van geen bedenkingen.

Voeg de Good Salt Mining Practices bij

Nobian refereert in paragraaf 3.5 naar de Good Salt Mining Practices. Wij adviseren deze als bijlage toe te voegen aan het m.e.r.

Neem de abandonneringsfase en de nazorgfase op in het m.e.r.

Wij adviseren de abandonneringsfase en de nazorgfase al in het m.e.r. op te nemen, in aansluiting op het rapport Staat van de Sector Zout (Staatstoezicht op de Mijnen 2018). In dat rapport roept SodM op om deze fases vanaf het begin integraal mee te nemen in de vergunningenprocedure. De duur van de winning (6-18 jaar per caverne) is ook niet zodanig lang dat dit redelijkerwijs niet zou kunnen. Als Nobian opslagmogelijkheden voorziet, is het van belang inzichtelijk te maken of het caverne-ontwerp hiervoor geschikt is.

Datum verzending

02 MAART 2021

Maak de onderliggende keuzen van alternatieven inzichtelijk

Een van de functies van een m.e.r. is om verschillende alternatieven met hun milieugevolgen inzichtelijk te maken, zodat duidelijk is welke keuzes gemaakt zijn. In paragraaf 3.7 zegt Nobian hier iets over maar dit aspect komt nauwelijks uit de verf (behalve dan voor de locatiekeuze; zie bovenstaand). Wij adviseren hier meer aandacht aan te besteden. In de NRD meldt Nobian bijvoorbeeld dat zij mogelijk later nog 24 cavernes ontwikkelt. Waarom is voor deze 12 cavernes gekozen en niet voor andere mogelijke opties? In de m.e.r.-richtlijnen op een eerdere NRD (30 maart 2010 / rapportnummer 2384-40) benoemt de commissie nog meer aspecten waarop inzicht in alternatieven gewenst is.

Vergraven van de bodem

Nobian geeft aan dat zij in haar m.e.r. zal nagaan in hoeverre waardevolle bodemtypen en/of afsluitende bodemlagen worden vergraven. Nobian geeft niet aan hoe zij hierop wil inspelen als er sprake van is. Wij adviseren u om Nobian in haar m.e.r. ook te laten betrekken welke maatregelen zij wil nemen om het vergraven van waardevolle en/of afsluitende bodemlagen te voorkomen dan wel de gevolgen te beperken.

Bodemdalingseffecten

Verwijzend naar het vigerende winningsplan stelt Nobian dat bodemdaling van 25-34 cm over 50 jaar (diepste punt in bodemdalingsschot) geen schade of negatieve effecten zal veroorzaken aan de omgeving van de zoutwinning. Nobian vermeldt dat zij het vigerende winningsplan zal aanpassen naar huidige inzichten. Wij merken op dat Nobian niet aangeeft om welke huidige inzichten het gaat en kunnen niet opmaken of Nobian voor de m.e.r. voornemens is om een herberekening te doen van bodemdaling op basis van huidige inzichten. Wij hebben op 27 juli 2020 aan Nobian en u ons adviesrapport 'Verzoek tot – en aandachtspunten bij – actualisatie winningsplan Haaksbergen' toegestuurd (zie Bijlage I). Ons inziens is op basis van het KEM-17 rapport uit 2020 (in opdracht van SodM) en uw eigen voorwaarde in uw instemmings-besluit van 2014, een herberekening nodig van de te verwachten bodemdaling (in Bijlage I nader toegelicht). Wij adviseren u om Nobian voor de m.e.r. een herberekening te laten uitvoeren van de te verwachten bodemdaling op basis van de genoemde nieuwe inzichten. Ook adviseren wij u om Nobian in het kader van de m.e.r., onderzoek te laten uitvoeren naar bodemdalingseffecten op infrastructuur, gebouwen en grondwater. Verder adviseren wij u om Nobian in het kader van de m.e.r. onderzoek te laten uitvoeren naar de -door de bodemdaling veroorzaakte- grondwatereffecten op landbouw en natuur. In paragraaf 4.2 geeft Nobian aan dat zij dit gaat onderzoeken. Nobian omschrijft echter niet de onderzoeksmethodiek en het beoordelingskader voor deze effecten. Hierin schiet de NRD tekort.

Nulsituatie bodemkwaliteit

Nobian geeft aan dat voorafgaand aan de aanleg van de zoutwinningslocaties de bodemkwaliteit (nulsituatie) wordt bepaald. Wij merken op dat de door Nobian beoogde (in potentie) bodemverontreinigende mijnbouwhulpstoffen mogelijk niet allemaal binnen het standaard stoffenpakket landbodem- en grondwateronderzoek vallen. Wij kunnen nu niet opmaken of Nobian voornemens is mijnbouwhulpstoffen mee te nemen in het nulsituatie bodemonderzoek. Wij adviseren u om Nobian in het m.e.r. een stoffenlijst te laten opnemen welke zij voornemens is te analyseren in het nulsituatie bodemonderzoek.

Normeringskader geluid ontbreekt

Nobian geeft aan dat geluid dat wordt geproduceerd tijdens de aanlegfase en productiefase wordt beoordeeld in de m.e.r. Nobian geeft aan dat naar verwachting geluidbeperkende maatregelen bij het boren aan de orde zijn. Wij merken op dat Nobian geen normeringskader noemt waaraan zij geluid toetsen in het m.e.r. Wij adviseren u om Nobian erop te wijzen geluidsbeoordeling te onderbouwen binnen een geldend normeringskader in het m.e.r.

Toetsingskader afvalstoffen ontbreekt

Nobian geeft aan dat de m.e.r. per fase in zal gaan op het gebruik en verwerking van hulpstoffen en op het verwerken van afval. Wij merken op dat Nobian hierin geen toetsingskader noemt. Het Landelijk Afvalbeheerplan 3 (LAP 3) is het vigerende toetsingskader. Wij adviseren u om Nobian in haar m.e.r. een toetsing uit te laten voeren aan het LAP 3 ten aanzien van het gebruik en verwerking van hulpstoffen en het verwerken van afvalstoffen. Dit inzicht is met name van belang als Nobian opslag in de diepe ondergrond voorziet. Het LAP-criterium "ter plekke uit de diepe ondergrond afkomstig" is in dit geval van belang.

Toetsingskader effecten op menselijke gezondheid ontbreekt

In paragraaf 4.10 vermeldt Nobian een kwalitatieve beoordeling te gaan uitvoeren van mogelijke effecten van de voorgenomen activiteit op de gezondheid. Ook hier ontbreken de onderzoeksmethodiek en het beoordelingskader voor effecten.

Communicatie met omwonenden over zoutwinning en mogelijke schade

Gezien de algehele maatschappelijke gevoeligheid bij mijnbouwactiviteiten vinden wij transparante communicatie naar omwonenden van groot belang. Het moet voor omwonenden helder zijn onder welke voorwaarden zoutwinning mag plaatsvinden, waarbij nadelige gevolgen worden bewaakt en zoveel mogelijk worden voorkomen. Onderdeel van transparante communicatie vinden wij ook het vanaf het begin helder stellen hoe financiële tegemoetkoming van gedupeerden wordt vormgegeven. De agrarische sector verdient hierin bijzondere aandacht aangezien hier (mogelijke) schade het meest zal spelen. Namelijk, de naar verwachting significante bodemdaling kan nadelige gevolgen voor landbouwopbrengsten met zich mee brengen door permanente veranderingen in de waterhuishouding. Het in dit stadium helder communiceren over zoutwinning en transparant zijn over financiële compensatie bij schade draagt bij om meer maatschappelijk begrip en draagvlak te krijgen.

Met vriendelijke groet,
Gedeputeerde Staten van Overijssel,

voorzitter, A.P. Heidema

secretaris, N. Versteeg

Verzoek tot –en aandachtspunten bij– actualisatie winningsplan Haaksbergen

Inzake: Winningsplan Boorterrein Haaksbergen fase 1,
Winningsvergunning Isidorushoeve, Akzo Nobel Industrial
Chemicals BV, 2013

Provincie Overijssel
Publieke Dienstverlening Vergunningen (PDV)

Juli 2020

Inleiding en stand van zaken

Op 23 augustus 2013 heeft Akzo Nobel Industrial Chemicals BV (nu Nouryon) het 'Winningsplan Haaksbergen fase 1' ingediend bij het Ministerie van Economische Zaken (EZ). Het winningsplan betreft een mijnbouwvergunningsaanvraag voor een nieuw boorterrein ter plaatse van Sint Isidorushoeve (omgeving Haaksbergen) ten behoeve van de zoutproductie in de fabriek van Nouryon in Hengelo. Op verzoek van de minister van EZ heeft de Technische commissie bodembeweging (Tcbb) advies uitgebracht en hebben Staatstoezicht op de Mijnen (SodM) en TNO (Adviesgroep EZ) een gezamenlijk advies uitgebracht. Tcbb adviseert in te stemmen met het winningsplan. SodM en TNO adviseren in te stemmen met het winningsplan onder voorwaarde dat *"voorafgaand aan de winning een sluitingsplan ingediend te worden bij de inspecteur-generaal der mijnen, waarin de resultaten van een generieke studie naar de wijze waarop de cavernes kunnen worden afgesloten en de gesteente mechanische effecten van de afsluiting zijn opgenomen."* Deze voorwaarde is tevens gesteld door EZ in het 'Besluit instemming winningsplan Haaksbergen fase 1' van 20 augustus 2014.

Sinds 2017 hebben de decentrale overheden (provincies, waterschappen en gemeenten) adviesrecht gekregen in de mijnbouwvergunningsverlening. Omdat het instemmingsbesluit Haaksbergen fase 1 is ontleend in 2014 is de provincie Overijssel niet in de mogelijkheid gesteld om op dit winningsplan te adviseren.

In een Memorandum van 11 februari 2020 (kenmerk NH-20200211) maakt Nouryon de huidige stand van zaken omtrent haar plannen voor zoutwinning in Twente kenbaar aan het ministerie van Economische Zaken & Klimaat (EZK). Met de zoutwinning ter plaatse van het Boorterrein Hengelo is gestart met de aanleg van de laatste putten in winningsgebied Ganzebos III. In eerste instantie is voortzetting van zoutwinning in winningsgebied Ganzebos IV beoogd. Echter, in plaats van voortzetting naar Ganzebos IV maakt Nouryon graag direct de overstap naar winningsgebied Haaksbergen om voldoende zout te kunnen blijven winnen en om tevens te kunnen voldoen aan de gemaakte afspraken met SodM: het realiseren van versnelde afsluiting van oudere putten (bron: Memorandum, 2020).

Niettemin stelt Nouryon in het Memorandum dat het Winningsplan Haaksbergen (2013) gedateerd is en dat toetsing van het plan aan de huidige wet- en regelgeving nodig is. Nouryon noemt hierbij als aandachtspunten het gebruik van diesel als blanketmateriaal¹ en de inpassing van het project binnen bestemmingsplannen. Daarnaast noemt Nouryon in het Memorandum verschillende verleners van samenhangende (omgevings)vergunningen aan wie de voorgenomen zoutwinning eerst nog ter beoordeling dient te worden voorgelegd.

Verzoek tot actualisatie winningsplan

Wij zijn van mening dat een actualisatie van het winningsplan Haaksbergen noodzakelijk is. Een actualisatie van het winningsplan is volgens ons noodzakelijk omdat inmiddels belangrijke nieuwe inzichten en aanbevelingen omtrent de omgevings- en milieueffecten van zoutwinning zijn gedaan, doelende op:

- (1) Het rapport "Staat van sector zout" van SodM, uit 2018. Hierna: Svsz (2018).
- (2) Het "Jaarverslag SodM 2019".
- (3) Het onderzoek KEM-17 "Over-pressured caverns and leakage mechanisms" uitgevoerd via het expert panel van het Kennisprogramma Effecten Mijnbouw (KEM) in opdracht van SodM, uit 2020.

Met inachtneming van de bovenstaande literatuur hebben wij verschillende aandachtspunten in het winningsplan Haaksbergen (2013) geconstateerd. In dit rapport zetten wij deze aandachtspunten uiteen. Wij adviseren om de aandachtspunten te verwerken in een geactualiseerde versie van het winningsplan en deze vervolgens voor te leggen aan de adviesrechthebbende organisaties inclusief de decentrale overheden.

¹ tijdens de pekelpductie wordt het op-pekeldrijvende diesel als mijnbouwhulpstof toegevoegd om het dak van de holruimte te beschermen tegen instorten.

Mijnbouwwerk en geologisch target

Winningsplan

Het voorgenomen mijnbouwwerk van Winningsplan Haaksbergen fase 1 (2013) bestaat uit één pompstation, 12 boringen (boorterrein) en transportleidingen Hengelo-Haaksbergen. De zoutwinning is gericht op de Zechstein Z1 Werra zoutlaag (geologisch interval: Zechstein). Dit zoutvoorkomen is gelegen binnen een groter zoutkussen². In opdracht van Akzo Nobel heeft MWH (2011) het voorkomen van dit zoutkussen gemodelleerd. Het geologische model is gebaseerd op seismische metingen en proefboringen, deels uitgevoerd in het kader van olie- en gas exploratie in de jaren 1950-1985 en deels uitgevoerd in opdracht van Akzo Nobel in 2011. De modellering laat zien dat het zoutkussen bestaat uit een oost-west georiënteerde rug, van 2 kilometer lang en 500 meter breed, welke zich in de ondergrond tussen ca. 500 – 950 meter diepte bevindt. Het westelijk deel van de rug ligt direct onder bebouwd gebied van Sint Isidorushoeve. Het overig deel van de rug bevindt zich in landelijk gebied. De holruimtes (cavernes) die ontstaan bij de zoutwinning zijn ongeveer 300 meter hoog en hebben een diameter van ongeveer 125 meter.

Advies

Wij adviseren conform KEM-17 om de dieptebegrenzungen van de cavernes en de locatie(s) van zwakkere zone(s) binnen het zoutkussen te belichten in het geactualiseerd winningsplan.

Toelichting

Uit het winningsplan komt naar voren dat een aantal boringen éénzelfde zouttarget aanboren waarbij vermoedelijk één holruimte (caverne) zal ontstaan. Voor de meeste boringen geldt niettemin dat bij één boring, één afzonderlijke caverne ontstaat. In het winningsplan is echter geen getal gegeven van het aantal cavernes wat daadwerkelijk ontstaat. Daarnaast zijn er geen dieptebegrenzungen vermeld van de cavernes. Het is daarmee onduidelijk waar de cavernes zich binnen het zoutkussen gaan bevinden en op welke locaties in de ondergrond de cavernes zich lateraal ten opzichte van elkaar bevinden. Het KEM-17 onderzoek (Dome-schaal deelrapport) benadrukt dat cavernes niet te dicht aan de top van zoutlichamen gelegen moeten zijn om instabiliteit van bovenliggende lagen te voorkomen. Het KEM-17 onderzoek (Dome-schaal deelrapport) benadrukt ook dat zwakkere zones binnen het zoutlichaam zoals afwisselingen tussen sterke (anhydriet) en zwakke (K-Mg) zoutlagen vermeden moeten worden in zoutproductie.

Alternatieven voor dieselolie als mijnbouwhulpstof

Winningsplan

De zoutwinning vindt plaats door middel van oplosmijnbouw. Door water onder druk te injecteren in de zoutlaag ontstaat een zoutoplossing (pekkel) welke geschikt is voor winning. Bij de oplosmijnbouw vindt ook injectie van dieselolie plaats als mijnbouwhulpstof. De dieselolie blijft als een laag drijven op de zoutoplossing en vormt een barrière tegen opwaartse zoutoplossing van het dak van de caverne door nog onverzadigde pekkel. Met behulp van monitoring van de diepte van het grensvlak dieselolie-pekkel kan de ontwikkeling van het dak van de caverne worden nagegaan en indien nodig worden aangestuurd.

Advies

Wij adviseren om de geschiktheid en toepasbaarheid van aangedragen alternatieven voor dieselolie (SodM jaarsverslag 2019) te beschouwen in het geactualiseerd winningsplan.

Toelichting

In het winningsplan is risico op bodemverontreiniging door mogelijke lekkage van dieselolie niet genoemd. Er zijn in het winningsplan geen milieuvriendelijkere alternatieven voor dieselolie aangedragen. Svzs (2018) doet als aanbeveling op zoek te gaan naar alternatieven voor dieselolie. Uit het SodM jaarverslag 2019 blijkt dat alternatieven voor dieselolie zijn aangedragen.

² een door plaatdruk (tektoniek) gevormde ondergrondse heuvelvormige steenzoutstructuur waarbij de bovenliggende lagen niet doorbroken zijn

Stabiliteit cavernes

Winningsplan

Het winningsplan stelt dat de stabiliteit en ondoorlaatbaarheid van de caveerne is gegarandeerd als aan de door IfG (2010) gestelde dakpijler (70 meter), bodempijler (10 meter) en veiligheidspijler (175 meter) is voldaan. Een gecontroleerd uitloogproces zal deze randvoorwaarden moeten garanderen.

Advies

Wij adviseren om in het geactualiseerd winningsplan conform KEM-17 toe te lichten of zowel het gecontroleerde uitloogproces als de gestelde randvoorwaarden de stabiliteit van de caveerne kunnen garanderen (oftewel: voorkomen pekellekkage) onder specificatie en beschouwing van de lokale factoren (zie hieronder toegelicht).

Toelichting

Uit het winningsplan is niet duidelijk of bij zowel de bepaling van het gecontroleerde uitloogproces als de gestelde randvoorwaarden voor een stabiele caveerne, rekening is gehouden met lokale geologische factoren. Volgens KEM-17 zijn lokale druk, spanning, temperatuur en zouteigenschappen factoren die bepalen of de caveerne stabiel is of in welke mate en in welke dominantie een bepaald type pekellekkage optreedt. KEM-17 benoemt hierbij de volgende drie mechanismen van pekellekkages vanuit de caveerne: (1) permeatie (de pekkel knijpt zich tussen zout mineralen), (2) hydraulisch fracken (omliggend gesteente breekt als de pekelspanning de omgevingsspanning overschrijdt en (3) voorkeursbeweging (pekkel migreert in een voorkeursrichting, in een semi-stabiele situatie).

Zoutproductie

Winningsplan

Met inclusie van zoutwinning in Haaksbergen is de jaarlijkse hoeveelheid zoutwinning in de fabriek berekend op 2,6 miljoen ton. Dit is 0,1 miljoen ton meer dan de 2,5 miljoen ton zout die Akzo Nobel zonder Haaksbergen produceert.

Advies

Voor het geactualiseerd winningsplan adviseren wij (1) de jaarlijkse hoeveelheid zoutwinning te specificeren binnen winningsgebied Haaksbergen en (2) de maximale zoutproductie per caveerne in winningsgebied Haaksbergen niet alleen te begrenzen op een maximum voor bodemdaling maar ook, conform Svzs (2018), te begrenzen op een maximum voor de grootte en stabiliteit van de caveerne.

Toelichting

In het winningsplan is in het kader van de jaarlijkse hoeveelheid zoutwinning in de fabriek geen maximale zoutproductie per caveerne in winningsgebied Haaksbergen gegeven. Het is daarmee niet duidelijk waar de begrenzing van de zoutproductie per caveerne in winningsgebied Haaksbergen op is gebaseerd. Svzs (2018) stelt dat de maximale zoutproductie per caveerne niet alleen moet zijn gebaseerd op een maximum voor bodemdaling. Namelijk, door de druk in cavernes te verhogen kan bodemdaling worden tegengegaan terwijl tegelijkertijd (te) grote -en potentieel instabiele- zoutcavernes ontstaan. Svzs (2018) stelt dan ook dat het noodzakelijk is om de maximale zoutproductie per caveerne niet alleen te begrenzen op een maximum voor bodemdaling maar ook op een maximum voor de grootte en stabiliteit van de caveerne.

Verwachte bodemdaling

Winningsplan

Het winningsplan stelt dat op basis van spanningsverschillen tussen de caveerne en de omliggende gesteentes zoutkruip³ zal ontstaan. Hierbij treedt door de tijd geleidelijke vermindering van het volume van de caveerne op. Op basis van modelberekening bedraagt deze volumevermindering 0,227 % per jaar in het -als meest realistisch beschouwde- base-

³ ondergrondse beweging van steenzout

3-3-2021

case scenario (KBB, 2012). De verwachte bodemdaling bij dit percentage is berekend op 25 cm per 50 jaar. In het worst-case scenario bedraagt de verwachte bodemdaling 34 cm per 50 jaar. Bij deze berekeningen is aangenomen dat het grootste deel van de bodemdaling plaatsvindt tijdens de productie fase (eerste 20 jaar) en dat de bodemdaling na het afsluiten van de caverne significant afneemt.

Advies

Wij adviseren conform KEM-17 (Caverne-schaal deelrapport) om de base- en worst-case scenario's van zowel de geleidelijke vermindering van het volume van de caverne als -de hierop afgeleide- bodemdaling te baseren op een thermo-hydrodynamisch insluitingsmodel van de caverne, in het geactualiseerd winningsplan. Wij adviseren om op basis van dit model met behulp van grafieken inzichtelijk te maken hoe zoutkruip (insluiting van de caverne) en bodemdaling verlopen tot stabiliteit in de curven is bereikt.

Toelichting

De in het winningsplan gestelde volumevermindering van de caverne door zoutkruip en de hierop afgeleide bodemdaling over 50 jaar is gebaseerd op de aanname dat bodemdaling na de eerste 30 jaar (na afsluiten van de caverne) gering is. Het KEM-17 onderzoek stelt dat er met name in de post-operationele fase onvoldoende wetenschappelijk bewijs is om aan te nemen dat geen significante bodemdaling zal optreden. Volgens het KEM-17 onderzoek laat zowel recent experimenteel als modelgebaseerd onderzoek zien dat lokalisering van pekeldruk (voorkeurspad pekelstroom) leidt tot een snellere permeatie van pekels in afdekkende lagen dan eerdere modellen uitwezen. KEM-17 stelt dat door het gebrek aan numerische modellen het onbekend is wanneer dit kan leiden tot het breken van gesteente (hydraulisch fracken) met lokale bodemdaling als gevolg. KEM-17 stelt dat op basis van 30 jaar onderzoek naar pekeldrag in verlaten cavernes in Duitsland, Frankrijk, Texas (VS) en Nederland, experts het eens zijn dat als thermische uitzetting van de cavernepekels verwaarloosbaar is, een evenwicht zal ontstaan tussen de snelheid van kruip en de snelheid van permeatie. Echter, KEM-17 wijst op het gegeven dat als de caverne direct na de operationele fase wordt afgesloten (dicht geplugd),

verwarming van de pekels kan optreden waardoor de pekeldruk toeneemt. Het KEM-onderzoek (Caverne-schaal deelrapport) wijst op het belang van het in kaart brengen van de lokale geologische context zoals de hydraulische, mechanische en thermische eigenschappen van het cavernepekels ten opzichte van het omliggende gesteente. KEM-17 stelt hierbij als uitgangspunt om het insluitingsgedrag van de caverne en daarop afgeleide bodemdaling te bepalen aan de hand van een thermo-hydrodynamisch insluitingsmodel.

Aanvullende opmerking

In het besluit tot instemming met het winningsplan Haaksbergen uit 2014 stelt de minister als voorwaarde dat *"voorafgaand aan de winning een sluitingsplan ingediend te worden bij de inspecteur-generaal der mijnen, waarin de resultaten van een generieke studie naar de wijze waarop de cavernes kunnen worden afgesloten en de gesteente mechanische effecten van de afsluiting zijn opgenomen."* Het hierboven beschreven advies op basis van KEM-17, om een thermo-hydrodynamisch insluitingsmodel (o.b.v. KEM-17) te ontwikkelen, past binnen de eis van de minister.

Mogelijke gevolgen bodemdaling op waterhuishouding, infrastructuur en bebouwing Winningsplan

In het winningsplan is de mogelijke schade voor infrastructuur, bebouwing, oppervlaktewater en grondwater als gevolg van bodemdaling bepaald in het worst-case scenario van 34 cm daling over 50 jaar. Het winningsplan stelt dat er op basis van toetsing aan uit de literatuur bekende schadecriteria (Haskoning, 2012) geen schade aan bebouwing of infrastructuur wordt verwacht binnen het worst-case scenario voor bodemdaling. Het winningsplan stelt daarnaast dat de bodemdaling in het worst-case scenario zal leiden tot een toename in de basisafvoer van beken waarbij sprake is van een afname van het verhang van 0.03 % over 50 jaar. Volgens het winningsplan leidt dit echter niet tot schade omdat de beken zijn ingericht op afvoer tijdens hoogwatersituaties. Het winningsplan stelt tot slot dat in het worst-case

scenario voor bodemdaling er sprake is van verhoogde grondwaterstanden waarbij vernatting in de winter op sommige percelen een toename van 15 % natschade aan gewassen kan veroorzaken. Het winningsplan stelt dat de verhoogde grondwaterstanden niet leiden tot schade aan gebouwen omdat stijging van de grondwaterstand als gevolg van bodemdaling vooral optreedt in onbebouwd gebied. In het winningsplan ontbreekt topografisch kaartmateriaal waaruit de lokale hydrografische, infrastructurele en bebouwde situatie blijkt.

Advies

Wij adviseren (1) de mogelijke gevolgen van bodemdaling op waterhuishouding, infrastructuur en bebouwing te baseren op herziende bodemdalingsprognoses (*zie paragraaf Verwachte bodemdaling*), (2) met gedetailleerder topografisch kaartmateriaal de lokale hydrografische, infrastructurele en bebouwde situatie beter in kaart te brengen, (3) de effecten van bodemdaling op infrastructuur en bebouwing te bepalen met in het bijzonder aandacht voor de rioolwaterzuiveringsinstallatie Haaksbergen (RWZI), de nieuwe N-18 (sinds 2016/2017; bron: topotijdreis.nl), het bedrijventerrein Stepelerveld (bijv. de vloermaterialenfabriek van Uzin Utz Nederland bv) en ondergronds leidingnetwerk (o.a. rioolpersleidingen, gasnetwerk, leidingnet van Nouryon) en (4) om een gedegen monitoringsplan voor bodemdaling op stellen.

Toelichting

Betreffende adviespunt (1) zien wij herberekening van de bodemdalingsprognose als noodzakelijk met inachtneming van de aandachtspunten en aanbevelingen uit het KEM-17 rapport (*zie paragraaf Verwachte bodemdaling*). Betreffende adviespunt (2) vinden wij dat de lokale hydrografische, infrastructurele en bebouwde situatie beter in kaart moet worden gebracht met gedetailleerd topografisch kaartmateriaal. Betreffende adviespunt (3) adviseren wij om de effecten van bodemdaling op infrastructuur en bebouwing te bepalen waarbij in het bijzonder aandacht dient uit te gaan naar de rioolwaterzuiveringsinstallatie Haaksbergen (RWZI), de nieuwe N-18 (sinds 2016/2017; bron: topotijdreis.nl), het bedrijventerrein Stepelerveld en ondergronds leidingnetwerk (o.a. rioolpersleidingen, gasnetwerk, leidingnet van Nouryon). In het geactualiseerde winningsplan adviseren wij om naast een algehele risicoschatting van mijnbouwschade in het winningsgebied tevens een specifieke risicoschatting van mijnbouwschade aan de hierboven genoemde bouwwerken en infrastructuur te maken. Betreffende adviespunt (4) is ons advies om een gedegen plan op te stellen om de werkelijke bodemdaling te monitoren. Met deze monitoring kan worden vastgesteld of de werkelijke bodemdaling overeenkomt met de geprognoseerde bodemdaling. In dit monitoringsplan adviseren wij om een nulmeting te doen. Tevens adviseren wij om periodieke (bijvoorbeeld jaarlijks) verslaggeving van de monitoring te doen.

Mogelijke effecten op natuur

Winningsplan

In het winningsplan ontbreekt een ecologische toetsing te opzichte van gebieds- en soortenbescherming (Wet natuurbescherming) waaruit de te verwachten effecten van de voorgenomen werkzaamheden op de natuur kunnen worden afgeleid.

Advies

Wij adviseren om in het geactualiseerde winningsplan een ecologische toetsing op te nemen conform de Wet natuurbescherming.

Colofon

Uitgave

Provincie Overijssel

Datum

Juli 2020

Auteurs

[Redacted]
[Redacted]

Inlichtingen bij

[Redacted]
[Redacted]@overijssel.nl
[Redacted]
PDV

Adresgegevens

Provincie Overijssel
Luttenbergstraat 2
Postbus 10078
8000 GB Zwolle
Telefoon 038 400 0000
Fax 088 410 0000
www.overijssel.nl
postbus@overijssel.nl

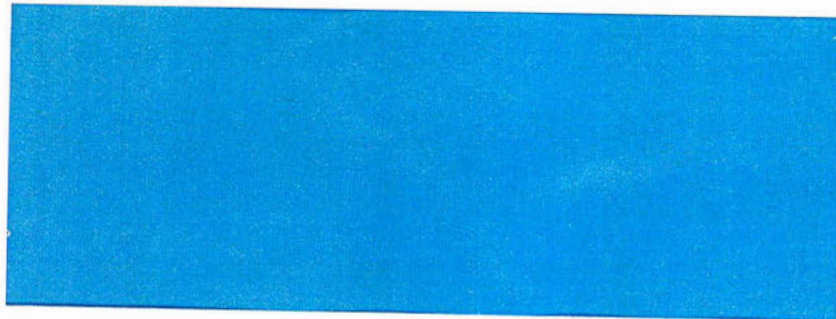
Postbus 10078 8000 GB Zwolle

Enk-DGKE-MABEL

PostNL
Port Payé
Pays-Bas

P01
2021-03-02

DATUM BINNENKOMST

03 MAART 2021

provincie **Overijssel**

Post op rekening

R NL

Aangetekend

G-A-1

Port Betaald
Port Payé
Pays-Bas

3SRRC13460202

Aantekenen

Ministerie van Economische Zaken en Klimaat
DG Klimaat en Energie, Directie Warmte en
Ondergrond

t.a.v. [REDACTED]

Postbus 20101
2500 EC DEN HAAG

Uw kenmerk : MER-3011
Uw datum : 18 januari 2021
Behandeld door : [REDACTED]
Telefoonnummer : (053) 573 45 67

Zaaknummer :
Kenmerk :
Bijlagen :
Datum :

Onderwerp: advies NRD Haaksbergen met zaaknummer MER-3011

Geachte heer [REDACTED],

Wij hebben op 18 januari 2021 uw verzoek ontvangen waarmee u ons in de gelegenheid stelt advies uit te brengen over de "Mededeling met betrekking tot de reikwijdte en het detailniveau van de nog op te stellen milieueffectrapportage (MER)". Het onderwerp staat bij u bekend onder zaaknummer MER-3011 en heeft betrekking op de door Nobian voorgenomen zoutwinning in Haaksbergen.

Afgestemd advies

U treft met deze brief ons advies aan. Dit advies is tot stand gekomen in afstemming met de provincie Overijssel en het waterschap Vechtstromen. Hierbij bevestigen dat wij ons volledig kunnen vinden in het advies dat door het waterschap en de provincie is ingebracht.

Het pompstation

Het pompstation wordt gerealiseerd op bedrijventerrein Stepelerveld dat wordt ontwikkeld vanuit een duidelijke visie op duurzaamheid. Wij adviseren daarom om bij de verdere uitwerking van de plannen aan te haken bij onze visie op duurzaamheid die wij voor dit bedrijventerrein voor ogen hebben. Daarnaast is de betreffende bedrijfskavel gelegen op een zichtlocatie aan de Hengelosestraat. Het is om die reden nodig dat in het ontwerp van het pompstation aandacht wordt besteed aan beeldkwaliteit in relatie tot de omgeving.

De zoutwinningslocaties

De oprichting van de twaalf zoutwinningslocaties gaat in een belangrijke mate bepalend zijn voor de landschappelijke uitstraling van het gebied. Wij hebben begrepen dat, mede vanuit milieukundige eisen, het noodzakelijk is dat elke winlocatie met een aanzienlijke oppervlakte wordt verhard en ook met hekwerken wordt omheind. Ook hebben wij begrepen dat de zouthuisjes groter en anders worden vormgegeven dan dat wat wij in het Twentse landschap tot nog toe gewend zijn. Dit alles maakt dat wij in het bijzonder aandacht willen vragen voor een goede en zorgvuldige landschappelijke inpassing van

de twaalf winlocaties. Wij beseffen dat dit, mede vanwege de eisen die vanuit de milieuregelgeving noodzakelijk zijn, een moeilijke maar naar onze mening noodzakelijke opgave is. In de structuurvisie 2030 “Haaksbergen, groenste dorp van Twente” zijn onze ambities beschreven die ingaan op de ruimtelijke kwaliteit die wij nastreven. Het zoutwinningsproject en de wijze waarop dat wordt gerealiseerd is bepalend voor de mate waarop de ruimtelijke kwaliteit in het betreffende gebied wordt gewaardeerd. Wij adviseren u bij de planuitwerking aansluiting te zoeken bij de ambities uit onze structuurvisie (link: <https://www.haaksbergen.nl/Projectenenbeleid/Structuurvisie-2030.html>).

Het leidingentracé

Wij lezen uit de rapportage dat de aanleg van het leidingentracé is toegestaan mits door de werkzaamheden de archeologische, landschappelijke en natuurwaarden niet onevenredig worden aangetast. De term “niet onevenredig” is niet nader gedefinieerd en kan naar onze mening te veel naar eigen inzicht worden uitgelegd. Wij adviseren u daarom inzichtelijk te maken wat de gevolgen zijn en op welke wijze compensatie gaat plaatsvinden wanneer bijvoorbeeld sprake is van het kappen van bomen en verwijdering van andere houtopstallen.

Buitengebruikstelling en hergebruik

In de rapportage wordt toegelicht dat in de MER geen aandacht wordt besteed aan de mogelijkheid dat aan één of meerdere cavernes een andere functie kan worden toegekend nadat de zoutwinning is afgelopen. Dit omdat daar op dit moment nog geen duidelijk zicht op is. Wel wordt aangegeven dat dit maar zo het geval zou kunnen zijn voor bijvoorbeeld de opslag van een gas, zoals bijvoorbeeld waterstof. Dit wekt bij ons de indruk dat er blijkbaar toch al een duidelijke gedachte is op mogelijk hergebruik van één of meerdere cavernes. Wij adviseren u om hierover op voorhand meer duidelijkheid te geven. De wijze waarop nu de activiteiten worden beschreven lijkt een niet volledige weergave te zijn van hetgeen gaat plaatsvinden op de korte termijn en op wat wij nog op de langere termijn kunnen verwachten.

Bodem en waterhuishouding

In de rapportage wordt gesteld dat de voorziene geleidelijke bodemdaling geen schade of negatieve effecten veroorzaken aan de omgeving van de zoutwinning. De effecten op bouwwerken en infrastructuur, de waterhuishouding, grondwaterbescherming en beschermde natuur wordt inzichtelijk gemaakt. Wij adviseren u ook inzichtelijk te maken wat de effecten zijn op het huidige overwegende agrarische gebruik van het gebied en de daarmee mogelijk samenhangende negatieve economische effecten (de mate van geschiktheid van agrarisch gebruik van gronden nu en naar de toekomst).

Tevens wijzen wij u op de waterzuivering (RWZI) die in het gebied is gevestigd. In de directe nabijheid daarvan zijn winlocaties geprojecteerd. Wat zijn effecten van bodemdaling en wat zijn de risico's van eventuele lekkages in relatie tot de RWZI zijn vragen waarvan wij u adviseren om die in het onderzoek te betrekken. Aansluitend daarop wijzen wij op de aanwezige ondergrondse infrastructuur en dan in het bijzonder op de aanwezige stamriolering in het gebied. Wat zijn de effecten van bodemdaling en de risico's en de gevolgen van lekkages als gevolg van de boringen en de zoutwinning die plaatsvindt.

Gezondheid

Wij vinden het positief dat er een kwalitatieve beoordeling wordt uitgevoerd van de mogelijke effecten van de activiteiten op de gezondheid. Wij adviseren u om daarbij ook rekening te houden met een stapeling van activiteiten, activiteiten die in het gebied reeds hebben plaatsgevonden (bijvoorbeeld de aanleg van de N18 en mogelijk de realisatie van bedrijventerrein Stepelerveld) en activiteiten die nog in het gebied gaan plaatsvinden (zoals de zoutwinning).

Wegennetwerk

In en nabij het zoutwingebied zijn diverse wegen gelegen. De N18 is een belangrijke weg voor een goede doorstroming van verkeer en een optimale bereikbaarheid van de gemeente Haaksbergen. Er zijn een aantal boorlocaties geprojecteerd in de directe nabijheid van de N18. Wij adviseren u de effecten op met name de N18 te betrekken.

Communicatie

Wij adviseren u te werken aan een integraal communicatieplan. Een plan dat inzicht geeft in het communicatietraject ten aanzien van het gehele zoutwinningsproject. De wijze waarop wordt gecommuniceerd met een planning. Daarbij vinden wij het belangrijk dat hierin ook aandacht wordt besteed aan de momenten waarop belanghebbenden een inspraakreactie dan wel bezwaar en beroep kunnen maken.

Wij vinden een transparante communicatie richting onze inwoners van groot belang en vinden dat vooraf duidelijkheid gegeven moet worden omtrent onder meer de nadelige gevolgen van zoutwinning, de wijze van schadeloosstelling en het vergunningentraject dat wordt doorlopen. Dit vooral ook vanwege de maatschappelijke gevoeligheid rondom mijnbouwactiviteiten. Wij vinden dat de agrarische sector hierin specifieke aandacht behoeft vanwege het agrarische gebruik van het wingebied en daarmee samenhangend de mogelijk nadelige gevolgen voor landbouwopbrengsten als gevolg van verandering in de waterhuishouding.

Schadeloosstelling

Tot slot zijn wij benieuwd op welke wijze wordt omgegaan met schade die ontstaat als gevolg van de mijnbouwactiviteiten en de wijze van schadeloosstelling van gedupeerden.

Hoogachtend,
burgemeester en wethouders,

dr. R. Toet
gemeentesecretaris

mr. drs. R.G. Welten
burgemeester

Ministerie van Economische Zaken en Klimaat
DG Klimaat en Energie, Directie Warmte en Ondergrond
t.a.v. dhr [REDACTED]
Postbus 20101
2500 EC DEN HAAG

[REDACTED]@minezk.nl

postadres
Postbus 5006
7600 GA Almelo

bezoekadres
Kooikersweg 1 Almelo

t 088-2203333
e info@vechtstromen.nl
www.vechtstromen.nl

contactpersoon
[REDACTED]
doorkiesnummer
088-2203383

uw kenmerk
MER-3011
ons kenmerk
Z-2130964/21095187

Datum
15 februari 2021
bijlage(n)
-

onderwerp
Zoutwinning Haaksbergen (Nouryon Salt BV) MER-3011

Geachte heer Claasen,

Op 18 januari 2021 verzocht u ons te adviseren betreffende de kennisgeving voornemen milieueffectrapport van Nouryon Salt B.V. tot zoutwinning in de regio Haaksbergen. De Notitie reikwijdte en detailniveau zoutwinning Haaksbergen van 7 december 2020 met projectnummer BH5570 is als bijlage toegevoegd aan de mail. Wij hebben dit verzoek ingeboekt onder zaaknummer Z - 2130964.

Het waterschap richt zich bij het advies van mijnbouwactiviteiten op een aantal zaken, namelijk de risico's van bodemtrillingen op onze waterstaatswerken, de risico's van bodemdaling op het watersysteem en de risico's op lekkages door aanwezige horizontale en verticale leidingen. Om deze reden adviseren wij om in de MER de volgende risico's nader uit te werken:

- Een uitwerking van de risico's op bodemtrilling en bodemdaling en daarbij vragen wij specifiek aandacht voor de volgende aspecten:
 - Effecten op ondergrondse infrastructuur, denk aan verhoogd risico op persleidingbreuk (aanwezigheid RWZI), gasnet en de leidingen van Nouryon zelf.
 - Effecten op peil regulerende kunstwerken, deze zakken mee met de bodemdaling waardoor het waterschap vaker genooddaakt wordt om vastgestelde peilen te evalueren en zo nodig peilplannen te actualiseren.
 - Naast inzicht op gevolgen voor de waterkwantiteit vragen wij ook aandacht voor effecten op de waterkwaliteit. Door bodemdaling neemt watervoerendheid af met als gevolg meer droogval en dus effecten op de KRW doelen. En hierbij vragen wij onderscheid te maken in een reguliere situatie (GGOR), toe-/afname kans op wateroverlast (normering regionale wateroverlast) en toe-/afname droogteschade in perioden met langdurige droogte.

- Een uitwerking van de risico's op lekkages van verticale en horizontale leidingen, inclusief de stoffen die bij zo'n lekkage vrij kunnen komen en de mogelijkheid tot verspreiding van deze stoffen. Hierbij vragen wij specifieke aandacht voor de mogelijke gevolgen van onze RWZI Haaksbergen die in het huidige plan is ingesloten door 2 cavernes.
- Onder het onderdeel externe veiligheid willen wij aandacht voor de risico's van het eventueel vrijkomen van aardgas bij booractiviteiten in relatie tot activiteiten op onze rioolwaterzuivering Haaksbergen die ingesloten ligt tussen twee cavernes. Hier staan elektrische installaties in een continubedrijf die niet zomaar even uitgezet kunnen worden wanneer er gas vrijkomt bij de naastgelegen boring. Indien hier sprake is van een reëel risico zou dit in onze optiek moeten leiden tot een heroverweging van de boorlocaties.

Naast een beschrijving van de risico's op onze assets vragen wij ook om in de MER de volgende zaken inzichtelijk te maken:

- Hoe wordt de communicatie met belanghebbenden vormgegeven. Gezien de maatschappelijk onrust die de afgelopen jaren ontstaan is op het mijnbouwdossier in algemene zin, vragen wij hier specifieke aandacht voor. Hoe wil de initiatiefnemer, naast de procedurele inspraakmogelijkheden, de belanghebbenden informeren over de plannen.
- Hoe wil de initiatiefnemer omgaan met schadeloosstelling van gedupeerden als gevolg van deze mijnbouwactiviteiten. Denk hierbij bijvoorbeeld aan minder landbouwopbrengsten als gevolg van bodemdaling. Hoe wil Nouryon garant staan voor deze geleden schade. Daarbij willen wij ook aandacht vragen voor de financiële veerkracht van de initiatiefnemer. Wanneer de prognoses tegenvallen of wanneer er als gevolg van de activiteiten schade wordt ondervonden, moet het bedrijf voldoende financiële middelen hebben om dit op te vangen.

Mocht u naar aanleiding van deze brief vragen of opmerkingen hebben kunt u contact opnemen met de heer [REDACTED] op bovengemeld doorkiesnummer.

Een afschrift van dit besluit is verzonden aan:

- Provincie Overijssel, t.a.v. de heer [REDACTED], Postbus 10078 8000 GB Zwolle;
- Gemeente Haaksbergen, t.a.v. de heer [REDACTED], Postbus 102, 7480 AC Haaksbergen;

Hoogachtend,
het dagelijks bestuur van waterschap Vechtstromen,
namens deze,

[REDACTED], teamleider Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving

Van: [REDACTED]
Aan: [mijnbouwvergunningen](#)
Cc: [wetnatuurbescherming](#); [REDACTED]
Onderwerp: RE: IV-4355 - Adviesverzoek Mededeling voornemen Zoutwinning Haaksbergen
Datum: maandag 22 februari 2021 17:17:47
Bijlagen: [image001.jpg](#)

Geachte (rijks-)collega,

Naar aanleiding van uw adviesverzoek deel ik u het volgende mede:

Wij hebben de *Mededeling voornemen Zoutwinning Haaksbergen* beoordeeld en zijn van mening dat dit een Wnb-vergunningplichtige activiteit betreft. Hiervoor dienen een Passende beoordeling en een Aeriusberekening opgesteld te worden en dient vergunning bij ons aangevraagd te worden.

Ik hoop u hiermee voldoende geïnformeerd te hebben.

Met vriendelijke groet,

[REDACTED]
Beleidsmedewerker Team Natuurvergunningen,
DG Natuur, Visserij en Landelijk Gebied
Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit

NIEUW Onze vergunningbesluiten zijn nu vindbaar via: <https://puc.overheid.nl/natuurvergunningen/>

TIP: Neem een abonnement op de automatische notificatie van de voor u relevante besluiten zodra deze gepubliceerd worden! Klik op <https://puc.overheid.nl/natuurvergunningen/zoeken/resultaat/s/relevantie/#> en klik op 'Abonneer mij op dit zoekresultaat'.

Van: Mijnbouw vergunningen
Verzonden: maandag 18 januari 2021 10:33
Aan: wetnatuurbescherming
CC: [REDACTED]
Onderwerp: IV-4355 - Adviesverzoek Mededeling voornemen Zoutwinning Haaksbergen

Adviesverzoek Mededeling voornemen Zoutwinning Haaksbergen

Geachte adviseur,

Op 9 december 2020 heeft Nouryon Salt B.V, te Amersfoort, (Nouryon) bijgevoegde Mededeling Voornemen (Mededeling) ingediend.

Nouryon produceert en verkoopt zoutproducten, die worden gewonnen uit ondergrondse zoutvoorraden in Twente. Sinds 1918 wordt in Twente zout gewonnen. De zoutwinning is gestart door een voorganger van Nouryon in Boekelo. Vanaf 1933 is het wingebied verplaatst naar de omgeving van Hengelo en Enschede.

Het zout wordt gewonnen uit een ondergronds zoutpakket, door middel van oplosmijnbouw. Dit houdt in dat water door middel van aan te leggen boorgaten in de ondergrondse zoutlaag wordt geïnjecteerd waardoor het zout oplost. Er ontstaan hierdoor ondergrondse holtes (cavernes). Deze holtes zijn gevuld met verzadigde pekels die door de druk van het geïnjecteerde water omhoogkomt. De gewonnen pekels wordt vervolgens via buisleidingen van de zoutwinningslocaties naar de bestaande zoutfabriek in Hengelo getransporteerd. Hier wordt de pekels door indamping verwerkt tot zout.

Deze mededeling voornemen en het op te stellen MER heeft betrekking op de ontwikkeling van twaalf nieuwe cavernes, een pompstation en leidingtracés tussen de cavernes en de bestaande zoutfabriek in Hengelo. Het voornemen ziet zowel op de aanlegfase van de cavernes en de benodigde infrastructuur als op de productiefase van de zoutwinning.

In de mededeling zijn drie alternatieven benoemd waarvan het alternatief Haaksbergen wordt onderzocht in de MER. De locatie is gelegen tussen Haaksbergen en Sint Isidorushoeve (zie onderstaande afbeelding, locatie Haaksbergen).

MER-procedure

Voor de voorgenomen activiteiten (wijziging van de mijnbouwlocaties) zijn onder meer omgevingsvergunningen ingevolge de Wabo nodig. De minister van Economische Zaken en Klimaat is ingevolge artikel 3.3, vierde lid, onder a, van het Besluit omgevingsrecht bevoegd hierop te beslissen. Ter voorbereiding op deze procedures dient onderzocht te worden welke mogelijke milieueffecten de voorgenomen activiteiten met zich meebrengen.

In het Besluit m.e.r. zijn in de bijlage, onderdeel C & D, activiteiten opgenomen waarbij op grond van artikel 7.2, vierde lid, van de Wet milieubeheer een beslissing moet worden genomen of bij de voorbereiding van het betrokken besluit voor die activiteiten, vanwege de belangrijke nadelige gevolgen die zij voor het milieu kunnen hebben, een milieueffectrapport (MER) of m.e.r.-beoordeling moet worden gemaakt.

De voorgenomen activiteit (diepboringen) zoals beschreven in voorliggende mededeling valt onder categorie D. 17.2 van het Besluit m.e.r. In categorie D.17.2 is bepaald dat op "diepboringen dan wel een wijziging of uitbreiding daarvan" de m.e.r.-beoordelingsprocedure als bedoeld in de artikelen 7.16 en 7.17 van de Wet milieubeheer van toepassing is.

Nouryon heeft op vrijwillige basis gekozen om een volledige m.e.r.-procedure te doorlopen. Voorliggende mededeling is hierin de eerste stap. De mededeling beschrijft het voornemen, de wijze waarop dit met een MER onderzocht zal worden en voor welke procedures.

De voorgenomen activiteiten liggen niet binnen een Natura 2000-gebied, maar wel in de buurt van het Natura 2000-gebied Buurserzand & Haaksbergerveen. In het MER zal Nouryon door middel van een Aerius-berekening de stikstofdepositie in nabijgelegen Natura 2000-gebieden onderzoeken en indien van toepassing een Passende Beoordeling opstellen voor het bevoegde gezag, het ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit.

Op verzoek van de initiatiefnemer of ambtshalve kan het bevoegd gezag advies geven aan de initiatiefnemer over de reikwijdte en het detailniveau van het op te stellen MER. Er is voor gekozen om de Commissie m.e.r. om advies te vragen over de reikwijdte en het detailniveau van het op te stellen MER.

Adviesverzoek

Bij het toekomstig MER wordt u als adviseur in de gelegenheid gesteld om te adviseren met betrekking tot deze procedure. Vooruitlopend op dit MER, verzoek ik u om uw advies t.a.v. de Mededeling met betrekking tot de reikwijdte en het detailniveau van het nog op te stellen MER. In uw advies kunt u ingaan op de onderzoeksopzet, hierbij kunt u denken aan:

- redelijke alternatieven;
- te onderzoeken milieueffecten;
- het toetsingskader.

Uw advies m.b.t. de Mededeling ontvang ik graag uiterlijk woensdag 3 maart 2021 via mijnbouwvergunningen@minezk.nl onder vermelding van **zaaknummer MER-2011**.

Mocht u naar aanleiding van deze mail nog vragen hebben, verneem ik graag van u.

Met vriendelijke groet,

[Redacted]
Ministerie van Economische Zaken en Klimaat
Directie Warmte en Ondergrond
[Redacted]

[Redacted]
Ministerie van Economische Zaken en Klimaat
Directie Warmte en Ondergrond
[Redacted]

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is gezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen.

De Staat aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.

This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message.

The State accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages.